№ 133 (1946)

Серада, 21 ліпеня 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля».

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +26...+28, сонечна, уначы — +16...+18, без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +29..+31, сонечна, уначы — +18...+20, навальніца; у Гродне ўдзень — +27...+29, сонечна, уначы — +17...+19, навальніца; у Віцебску ўдзень — +23...+25, дождж, уначы — +15...+17, без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +25...+27, дождж, уначы — +17...+19, без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +24...+26, дождж, уначы — +16...+18, без ападкаў.

www.meteo.by

БЛИЦ-КОММЕНТАРИЙ

Для пресс-конференции главы Беларуси припасли «телевизор в кустах»

Только безнадежно наивные люди могут считать, что пресс-конференции государственных лидеров проводятся экспромтом, как Бог на душу положит. Короля всегда играет свита — и это в известной степени касается не только монархий, но и самых демократических республик. Режиссура на таких мероприятиях всегда присутствует. Однако ответственные за пресс-конференцию Александра Лукашенко (устроенную по чистому совпадению как раз в десятилетнюю годовщину его первой инаугурации, 20 июля) явно перестарались.

Александр КЛАСКОВСКИЙ

О такой режиссуре, о неуклюжих заготовках с претензией на экспромт принято говорить — *"рояль в кустах"*. В данном случае просится — *"телевизор в кустах"*.

Одним из заранее заготовленных блоков мероприятия стал прямой телемост с работниками "Горизонта". Какой у вас телевизор в резиденции, спрашивает труженик предприятия, выпускающего телевизоры. И — надо же — оказывается, что лидер Беларуси смотрит именно "Горизонт"!

Естественно, все это было лишь гарниром к главному: подчеркнуть, что промышленный гигант, некогда дышавший на ладан, выжил сугубо благодаря патронажу со стороны первого лица страны.

Во время второго телемоста женщина — кажется, из Радошковичей — долго благодарила за заботу о ветеранах, призывала к единению славянских народов. А потом запнулась и призналась, что... забыла вопрос.

Всякое, конечно, может стрястись от волнения. Но в итоге получилось символично. Режиссура то и дело затмевала суть мероприятия. Соль жанра пресс-конференции заключается ведь не в панегириках, не в самоотчетах и даже не в просьбах выручить соляркой, а именно в острых вопросах.

Между тем — по крайней мере в первой половине продолжительного действа — слово давалось в основном сотрудникам государственных СМИ. А также представителям простого народа из числа публики, отобранной для серии телемостов. При этом подчеркнуто презентовались разные социальные слои — от пролетариев и ветеранов до фермеров и стройотрядовцев. Временами пресс-конференция напоминала некое салонное общение во взаимно комплиментарном ключе.

Из сценария выпирала сверхзадача — навеять впечатление полной стабильности и благополучия. Не случайно в самом начале из уст официального лидера прозвучал рефрен: нет никакой чрезвычайщины! В стране — политическое спокойствие и бурный экономический рост, на который уже не может закрывать глаза Запад. Оппозиция же, само собой, клевещет, отрабатывая зарубежные подачки. Попутно был воспроизведен миф о том, что **якобы** правившие в начале 90-х националисты **якобы** посадили всех здешних русских на чемоданы.

А вообще доминировала концепция **патернализма в чистейшем виде ("патер",** как вы помните, — отец). Рабочих "Горизонта" глава страны прямо так и назвал — своими *детьми*. Его речь изобиловала выражениями типа *"я патронировал", "я вас десять лет тащил на спине", "мы вас спасли", "если бы я их за руку не водил, они бы погибли"* (это уже о поддержке фермеров).

С другой стороны, когда поднимались вопросы о дороговизне товаров и услуг, звучало популярное объяснение в том смысле, что государство ничего из колена не выломит. Все благодеяния возможны только за счет еще более суровых налогов.

И это сущая правда. Так что если связать концы с концами, получается: *"тащить на спине"* — это образ с точностью до наоборот. На деле-то как раз трудовой народ держит на плечах государственный аппарат. И потому любой патронаж в самых общих чертах сводится к отъему денег у одних и передаче другим.

Все очень прозаично.

Но сила официальной белорусской мифологии настолько велика, что рабочий "Горизонта" выдыхает в диалоге с главой государства: спасибо **вам** большое за **наши** "Горизонты"!

Тут уж повеяло брежневскими временами. Помните крамольно-юмористический стишок той поры?

Прошла зима, настало лето —
Спасибо партии за это!

Правда, в итоге ситуацию в какой-то степени спас сам Александр Лукашенко. Помогла его известная склонность к артистической импровизации.

Особенно изобиловали доверительным тоном и разговорной экспрессией развернутые ответы на вопросы польских журналистов. Для них яркими штрихами была нарисована картина подлинного расцвета демократии, свободы слова и справедливости в нашем отечестве.

"Я не ретроград. Я не кондовый человек. Я сам пришел из оппозиции", — воскликнул на волне откровения первый белорусский президент.

Как-то в тени оставалось лишь одно обстоятельство: с тех пор прошло уже ровно десять лет. Два срока на вершине власти. Лимит.

И наконец, ожидаемый всеми вопрос был задан устами корреспондента Би-Би-Си. О возможном преемнике и механизме обеспечения гипотетического третьего срока.

Глава государства с подкупающей интонацией сказал, что об этом еще не думал. Он слишком занят работой.

Если же решение идти на третий срок все-таки созреет, то все состоится строго по Конституции — *"честно и порядочно, красиво будет"*. То есть — через референдум, чтобы народ разрешил.

При этом Александр Лукашенко честно признался, что в иной роли пока себя не видит.

В контексте же рассуждений о белорусском пути четко выделились несколько тезисов.

Первый — о том, что нашему человеку нужны *"пуга"* и *"дубина"*. Это, надо понимать, к вопросу о специфике нашей демократии.

Второй — о том, что руководству страны легче разговаривать как раз таки с частником, потому что тому *"есть что терять"*. Это, видимо, к вопросу о специфике нашего рынка.

И наконец **третий** красноречивый тезис — о том, что "протолкнуть" на выборах **любого** угодного действующему лидеру кандидата при нынешней системе власти *"не проблема"*.

Из чего логически вытекает: *не проблемой, а лишь делом техники выглядит и обеспечение третьего срока для действующего лидера,* если самым достойным он сочтет себя самого. Система выстроена.

Это, пожалуй, к вопросу о преемственности власти. Очень даже не исключено, что в Беларуси данный процесс будет обеспечиваться в самом надежном виде. В варианте, который напрочь исключает всякий риск.

Все элементарно, Ватсон! Преемником Лукашенко станет... сам Лукашенко.

ПУЛЬС

Пётр ПРАКАПОВІЧ:

«Да канца года курс долара не перавысіць 2200 беларускіх рублёў»

Да канца 2004 года курс долара не перавысіць 2.200 беларускіх рублёў. Пра гэта заявіў старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаповіч, выступаючы 19 ліпеня ў Мінску на семінары для кіраўнікоў беларускіх замежных устаноў.

Паводле яго слоў, зніжэнне афіцыйнага курсу беларускага рубля да расійскага за год не перавысіць 3,7 працэнта і прыкладна 2 працэнтаў да долара ЗША.

Крэдытная лінія «Пріорбанка»

"Пріорбанк" заключыў генеральнае пагадненне з харвацкім банкам "HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK" аб адкрыцці крэдытнай лініі для фінансавання беларускіх прадпрыемстваў для набыцця паставак славенска-харвацкага абсталявання. Агульная сума прадастаўляемага харвацкім бокам фінансавання — 3 млн. еўра.У рамках названага генеральнага пагаднення ўжо заключана індывідуальнае пагадненне аб крэдытаванні паставак абсталявання харвацкай фірмы "SAS Strojogradnja d.o.o." для Мінскага аўтамабільнага завода на суму 1,7 млн. еўра тэрмінам да 5 гадоў.

Нагадаем, што найбуйнейшы банк Беларусі "Пріорбанк" уваходзіць у склад аўстрыйскай банкаўскай групы "Райфайзен", якая валодае пакетам 61,3 працэнта акцый "Пріорбанка". Другім асноўным акцыянерам "Пріорбанка" з'яўляецца Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця, якому належаць 13,5 працэнта акцый.

Аляксей АРЭШКА.

Стан аздараўленчых лагераў штогод пагаршаецца

У Беларусі год ад году пагаршаецца матэрыяльна-тэхнічны стан дзіцячых аздараўленчых лагераў кругласутачнага знаходжання. Пра гэта на прэс-канферэнцыі ў Мінску паведаміла начальнік упраўлення па арганізацыі санаторна-курортнага лячэння і аздараўлення насельніцтва Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні Святлана Фурс. Паводле яе слоў, з 268 лагераў 135 вымагаюць правядзення капітальных рамонтаў.

Святлана Фурс паведаміла таксама, што, паводле папярэдніх звестак, на працягу дзвюх змен у лагерах пабывалі больш як 398 тысяч дзяцей. Сярэдні кошт пуцёўкі ў лагер складае ад 260 да 300 тысяч рублёў, у Мінску — ад 320 да 350 тысяч рублёў.

Вольга АСІПЕНКА.

У Віцебску запахла Парыжам

Першую сумесную прадукцыю выпусцілі і паспрабавалі пекары буйнейшага ў Віцебску (а магчыма, і ва ўсёй Беларусі) гандлёвага цэнтра "Веста" і спецыялісты французскай хлебапякарнай фірмы "Крысцін інтэрнасьёналь". Апошнія паставілі ў Віцебск з Парыжа і зманціравалі на плошчах "Весты" абсталяванне суперсучаснай пякарні па вытворчасці арыгінальных, тыпова французскіх булак.

Выключна смачныя, бялюткія на разломе, духмяныя пшанічныя булкі пад назвай "французскія" здавён выпускаліся ў Беларусі. Яны былі звычайным прадуктам і да рэвалюцыі 1917 года, і пасля яе.

У Віцебску "французскія" булкі мясцовай вытворчасці прадаваліся яшчэ ў 40—50-х гадах мінулага стагоддзя і зніклі з паліц магазінаў тады, калі бальшавіцкі рэжым аб'явіў вайну "касмапалітызму", іншымі словамі — усяму замежнаму. Таму зніклі не самі папулярныя булкі, а іх назва: замест слова "французская" стала ўжывацца слова "гарадская". Праўда, якасць "абруселых" булак доўгі час не саступала пачатковай. І толькі недзе ў 80-х гадах XX стагоддзя смак згаданых булак стаў забывацца, бо нават "гарадскіх" булак у продажы амаль не засталося.

Прадстаўнікі парыжскай фірмы, пакаштаваўшы першую французска-беларускую прадукцыю ў Віцебску, заявілі, што сумесныя батоны атрымаліся "ну зусім як у Парыжы".

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Российские пивовары намекают на «адекватные меры»

Пресс-служба Союза российских пивоваров сообщила о заявлении этой организации в связи с постановлением правительства Республики Беларусь.

"8 июля 2004 года Совет министров Республики Беларусь принял постановление № 836, которым вносятся изменения в действующие правила таможенно-тарифного регулирования экспорта пива. Согласно принятому постановлению, отменяется лицензирование пива, ввозимого из России. В то же время существенно ужесточаются условия получения контрольных марок для маркировки товарно-транспортных накладных: вводится авансовый платеж в размере 100% сумм акцизов, которые устанавливаются исходя из минимального объема ввозимой продукции, а также оговаривается минимальный объем ввозимой партии — не менее 40 тысяч дал, — говорится в сообщении пресс-службы. — Таким образом, очевидно стремление белорусских властей защитить местных производителей пива жесткими, прямолинейными административными механизмами, которые не имеют ничего общего с идеологией единого таможенно-тарифного пространства между Россией и Беларусью.

Принятое решение направлено против российских производителей пива и является не только грубым нарушением существующих договоренностей о торговом партнерстве между нашим странами, но и противоречит самой концепции Союза России и Беларуси".

В нем также говорится о том, что Союз российских пивоваров считает принятое Советом министров Республики Беларусь постановление очередным ужесточением условий поставок российского пива на территорию Белорусского государства и намерен обратиться в Правительство РФ с предложениями о принятии адекватных таможенно-тарифных мер в отношении белорусских товаров и производителей.

Евгений ТАВГЕНЬ.
Фото photo.bymedia.net

У Гомелі пачалася кампанія па вакцынацыі дарослага насельніцтва супраць дыфтэрыі

У Гомелі пачалася кампанія па вакцынацыі дарослага насельніцтва супраць дыфтэрыі. Прычынай для прыняцця такога рашэння паслужыла неспрыяльная эпідэміялагічная сітуацыя па захворванні. Гэта вострае інфекцыйнае захворванне, распаўсюджваецца паветрана-кропельным шляхам, суправаджаецца сур'ёзнымі ўскладненнямі і часам заканчваецца смяротным зыходам.

Сфарміраваны медыцынскія брыгады, якім давядзецца працаваць на прадпрыемствах горада.

Першы этап вакцынацыі, які ахопіць вытворчыя калектывы і катэгорыі людзей, што актыўна працуюць з насельніцтвам (урачы, настаўнікі, выхавацелі, прадаўцы і г.д.), працягнецца з ліпеня па лістапад. Другі этап будзе праведзены ў 2005 годзе.

Алена ПАСКАННАЯ.

Візіт шведскіх спецыялістаў

З 19 па 22 ліпеня ў Беларусі з візітам знаходзяцца выканаўчы віцэ-прэзідэнт Гандлёва-прамысловай палаты Паўднёвай Швецыі Інгемар Нільсан і эксперт Федэрацыі прыватных прадпрыемстваў Швецыі Кёрсцін Эрыксан. Візіт праходзіць па запрашэнні беларускага прадстаўніцтва Міжнароднай фінансавай карпарацыі (МФК).

Шведскія спецыялісты падвядуць папярэднія вынікі праекта "Развіццё аб'яднанняў малога і сярэдняга бізнесу ў Беларусі", які рэалізуецца з 2002 года. Затым яны правядуць семінар для кіраўнікоў беларускіх прадпрыемстваў.

Лавінія АРЭШКА.

Будуць новыя зімнія цяпліцы

У 2004—2006 гадах у Беларусі плануецца пабудаваць энергазберагальныя зімнія цяпліцы агульнай плошчай 38 гектараў.

Згодна з пастановай Савета міністраў, у праграме будаўніцтва возьмуць удзел 9 буйных спецыялізаваных прадпрыемстваў з усіх абласцей Беларусі, якія маюць досвед вырошчвання агародніны закрытага грунту. У прыватнасці, цяпліцы плошчай 6 гектараў будуць пабудаваны на агракамбінаце "Ждановічы", Мінскай агародніннай фабрыцы, цяплічным камбінаце "Бярэсце" (Брэсцкая вобласць); цяпліцы плошчай 4 гектары — на прадпрыемстве "Вясна" (Віцебская вобласць) і Гродзенскай агароднінnай фабрыцы; цяпліцы па 3 гектары — на камунальных унітарных прадпрыемствах "Цяплічным" і "Брылёва" (Гомельская вобласць), фірме "Дняпро" і сельскагаспадарчым вытворчым кааператыве "Рассвет імя К.П.Арлоўскага" (Магілёўская вобласць).

Вольга ЛАПІКАВА.

Сустрэча адбудзецца пры любым надвор'і

"Жuржава" — гэтая назва паўночнай віцебскай ускраіны вядомая, бадай, усім былым ваенным лётчыкам СССР. Тут, паміж лесам і горадам, доўгі час (з 1956 па 1996 год) дыслацыраваўся 339-ы ваенна-транспартны авіяцыйны полк, які лічыўся лепшым у Ваенна-Паветраных сілах Савецкага Саюза.

Сумнай старонкай свайго летапісу ветэраны палка лічаць яго ліквідацыю з перадачай самалётаў Расіі ў 1996 годзе. Па-рознаму склаўся лёс былых журжаўцаў. Некаторыя знайшлі сабе месца ў ваеннай авіяцыі Расіі, нехта ўладкаваўся на службу ў "Белавія" ды іншыя грамадзянскія кампаніі, асобныя лётчыкі спатрэбіліся ў мірнай прамысловасці, на авіярамонтных прадпрыемствах.

З кожным годам усё больш рэдкімі становяцца іх сустрэчы. Але сёлета яны вырашылі зноў насуперак усім перашкодам сабрацца ў Віцебску, каб урачыста адзначыць 60-годдзе свайго палка, створанага ў 1944 годзе.

24 ліпеня ветэраны-журжаўцы з'едуцца на свята свайго баявога падраздзялення ў Віцебск. Урачыстасць, якая, безумоўна, будзе багатая на ўспаміны, пачнецца на плошчы Перамогі, а потым перамесціцца на тэрыторыю былога Паўночнага аэрадрома, у Журжава, дзе ў свой час кожную раніцу адбывалася пастраенне асабовага складу палка, які лётчыкі іншых палкоў называлі "каралеўскім".

Палкавое свята, кажуць яго арганізатары, адбудзецца пры любым надвор'і.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД

Игра в одни ворота,

или Почему я не пошла на пресс-конференцию А.Лукашенко

Тщательно проанализировав свое участие в двух пресс-конференциях, которые устраивал А.Лукашенко, я решила принципиально не аккредитовываться на третью. Не хочу быть пресс-девушкой по вызову.

Когда А.Лукашенко встречался с журналистами накануне президентских выборов 2001 года, он, отвечая на один из вопросов, не без радости заметил, что "нячэсныя" журналисты все-таки пришли на пресс-конференцию к нему в резиденцию, а это значит, что они считают его президентом.

"Пришли ж ко мне сегодня на встречу как к президенту, а не Лукашенко, — сказал тогда Александр Григорьевич. — *Как с Лукашенко вы могли бы со мной встретиться и не в резиденции. А вот пришли в резиденцию. Значит, как бы вы ни говорили, это свидетельство того, что вы меня считаете за президента..."*

С гражданином Лукашенко, наверное, действительно можно встретиться не на К.Маркса, 38. Но в этом году пресс-конференция проводилась именно по вышеуказанному адресу и аккурат в тот день, когда десять лет назад Александр Григорьевич принимал президентскую присягу. Десять лет — это два полноценных президентских срока. Как говорится, пора бы и честь знать...

На пресс-конференции в 2001 году А.Лукашенко при многочисленных свидетелях пообещал мне показать некоторые документы, касающиеся ареста скандально известного командира Специального отряда быстрого реагирования Дмитрия Павличенко, которого подозревают в устранении Юрия Захаренко, Виктора Гончара и Анатолия Красовского. Как известно, задержанного в свое время Павличенко из СИЗО КГБ доставили прямо к Лукашенко. После беседы с "вождем" Павличенко оказался на свободе. Через пару дней он с экрана БТ заявил, что выполнит *"любой приказ президента"*.

Отвечая на мой вопрос про похищенных политиков и Павличенко, Лукашенко сказал: *"Я могу, коль уж так встал вопрос, не для широкой публики показать некоторые документы лично Вам, что касается нарушения прав*

Конституции и прав человека. Павличенко, о котором Вы говорите, он же не преступник? Его суд еще не осудил, это во-первых. Во-вторых, Вы знаете, как допрашивали этого человека?

— Не ведаю, але вельмі хацела б даведацца.

— Вот я Вам и говорю: я Вам покажу некоторые документы, ксерокопировать не могу Вам их, я Вам дам их прочитать, и Вы увидите, как был задержан этот человек..."

Прошло три года. Обещанных документов я так и не увидела...

В минувшем году я тоже ходила на пресс-конференцию Лукашенко. Но мои два вопроса, как, впрочем, и ответы Лукашенко на них, не попали в телеверсию пресс-конференции, представленную БТ. Цензура.

А прямой эфир "нячэсным" никто не предлагает.

Когда Лукашенко с трибуны в Овальном зале обращается с традиционным посланием к Национальному собранию и белорусскому народу, журналиста "Народной воли" пускают лишь в пресс-центр Палаты представителей. Несмотря на то, что наше издание официально аккредитовано в "парламенте" с правом входа в Овальный зал. Нас не приглашают, не аккредитовывают и на другие мероприятия с участием "вождя", куда всегда открыт доступ корреспондентам из государственной прессы. Журналистам "Народной воли" обеспечивают "доступ к телу" исключительно в тех случаях, когда того желает сам Лукашенко. Как говорится, никакой взаимности. Но лично я не хочу быть пресс-девушкой по вызову.

Безусловно, журналист обязан быть в центре всех событий. Он должен использовать любую возможность, чтобы получить ответы на свои вопросы, адресованные в том числе и президенту. Так принято во всем мире. В мире, где нет цензуры. Где есть свобода слова. Где не закрывают и не прессингуют независимые газеты. Где существуют десятки независимых телеканалов. Где журналистов не сажают в тюрьму за то, что они не так сказали или написали про своих правителей. Где президенты уважают представителей четвертой власти, а те — президентов...

В конце концов, это ведь не Лукашенко нужен независимой прессе, а независимая пресса как воздух необходима Александру Григорьевичу. Ибо, по моему глубокому убеждению, чем больше независимых средств массовой информации, тем увереннее чувствует себя настоящий политик: они делают его в определенном смысле неуязвимым. Ибо нормальные политики должны завоевывать симпатии прежде всего той аудитории, которая по отношению к ним настроена критически.

Вместо резюме.

Как говорил знаменитый телекомментатор Николай Озеров, *"такой хоккей нам не нужен"*. В одни ворота. И с одним игроком на игровой площадке...

Марина КОКТЫШ.

МУЖСКОЙ ВЗГЛЯД

Пустое дело,

или О том, почему я не пошел на очередную пресс-конференцию

20 июля, в день десятой годовщины своего правления, А.Лукашенко решил собрать очередную "громкую" пресс-конференцию в своей резиденции. И несмотря на то, что собиралась эта открытая конференция, как передавало государственнное радио, для "белорусских и зарубежных СМИ", занавес секретности витал над ней изначально. Никто из президентской пресс-службы нам так толком и не смог объяснить тему пресс-конференции и для чего она вообще собирается. Мало того, накануне мероприятия на мой мобильный телефон мне позвонили с К. Маркса, 38 и еще раз напомнили о том, что меня ждут на этом мероприятии. И это несмотря на то, что свой мобильный номер никому в президентской пресс-службе я не оставлял и, честно говоря, не собирался оставлять.

Тем не менее мы, ведомые обыкновенным журналистским любопытством, все же согласились принять участие в этой конференции. Ваш покорный слуга даже явился в час "Ч" в костюме и галстуке в редакцию, чтобы отбыть на это мероприятие. Но в последний момент, взвесив все за и против, я все же решил не идти на пресс-конференцию А.Г.Лукашенко. Почему? Спешу проинформировать об этом читателей "Народной воли".

Во-первых, как показывает четырехкратный опыт нашего участия в таких пресс-конференциях, мы ни на один острый вопрос конкретного ответа не получили, разговор сразу же переводился в другое русло. В ответ к тому же некие невнятные оправдания или угрозы.

Тщательно обдумав ситуацию, я вообще пришел к следующему выводу. Я не хочу ходить на пресс-конференции политиков (какого бы ранга они ни были), которые не отвечают на вопросы, но зато используют корреспондентов независимых газет для того, чтобы легитимизировать себя в глазах электората.

Во-вторых, я не пошел на пресс-конференцию потому, что не хочу предоставлять Белорусскому телевидению бесплатного права использовать меня в качестве "сырья" для производства дешевых агитационных "телетошниловок", в которых любой оппонент "вождя" представляется как злобная гидра, желающая зла своему народу. На другие, более достойные материалы, как показывает опыт последних лет, БТ просто не способно. Я не уважаю это телевидение и не хочу ни в профиль, ни в анфас находиться перед его камерами. Даже стоять рядом с БТ-шной камерой мне противно и стыдно. Стыдно перед сотнями тех достойных и уважаемых людей Беларуси, на которых это телевидение вылило за последние годы сотни тонн грязи.

В-третьих, я не хочу участвовать в пиар-акциях человека, у которого не хватает силы воли прямо сказать: на третий срок президентства я не иду и Конституцию не буду нарушать ни с помощью референдумов (знаем, как они проводятся), ни каким-либо другим образом.

И наконец, **в-четвертых.** От любого дела, каким я занимаюсь в жизни, я хочу получать удовольствие. По причине отсутствия удовольствия я оставил в свое время должности инженера-электронщика и менеджера иностранной компании. Журналистика — это то, что доставляет мне сегодня удовольствие. Но я уважаю журналистику открытую, принципиальную, объективную, достойную, а не ту, которая лижет сапоги власти предержащим, которая ради корысти в любой момент готова сделать черное белым, красное — голубым.

Заметьте, пресс-конференции высоких чиновников у нас превращены в пиар-акции. Я не хочу помогать им пиарить.

Александр СИЛИЧ.

Народная Воля 21 ЛІПЕНЯ 2004 г.

Касцюкоўка засталася без канапель

Пасадка канапель на плошчы 1 га была знойдзена і знішчана паблізу ад гарадскога пасёлка Касцюкоўка Гомельскага раёна. Як паведамілі БелаПАН ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Беларусі, вага зялёнай масы перавысіла 3,5 тоны.

У аперацыі бралі ўдзел супрацоўнікі службаў па супрацьдзеянні незаконнаму абароту наркотыкаў і злачынствам у галіне нораваў УУС Гомельскага аблвыканкама і Гомельскага РАУС.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Камісія польскага Сейма прыняла рэзалюцыю наконт парушэнняў правоў чалавека ў Беларусі

Пра гэта БелаПАН паведамілі ў прэс-службе Партыі БНФ.

У рэзалюцыі, у прыватнасці, адзначаецца, што камісія з вялікім неспакоем атрымлівае інфармацыю аб павелічэнні рэпрэсіўных і абмежавальных крокаў беларускіх улад у дачыненні да дэмакратычнай апазіцыі.

“Пагрозы дэлегалізацыі апазіцыйных партый (у тым ліку пачатак працэдуры ліквідацыі Партыі працы), — гаворыцца ў рэзалюцыі, — мы трактуем, як сур’ёзныя парушэнні асноўных правілаў павагі правоў чалавека. Невыкананне такога тыпу міжнародных правілаў і абавязкаў з’яўляецца таксама істотным парушэннем прынцыпаў сучаснага мірнага ўкладу жыцця і супрацоўніцтва народаў у Еўропе”.

Камісія таксама палічыла неабходным ажыццяўленне польскай дыпламатыяй усіх магчымых дзеянняў, скіраваных на абарону арганізацый і дзеячаў апазіцыі, якія трапляюць пад пераслед.

“Маральная падтрымка з боку Польшчы дэмакратычных імкненняў беларускага народа з’яўляецца неабходным выказваннем дружбы і стварэння ўмоў блізкага супрацоўніцтва паміж нашымі краінамі”, — сказана ў рэзалюцыі.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Курсы замежных валют

На 21 ліпеня Нацыянальны банк Беларусі ўстанавіў наступныя афіцыйныя курсы замежных валют:

1 долар ЗША — 2158.00 рублёў
1 еўра — 2684.44
1 расійскі рубель — 74.21
1 аўстралійскі долар — 1576.96
1 балгарскі леў — 1372.56
1 дацкая крона — 361.01
1 СДР — 3200.38
1 ісландская крона — 30.39
10 японскіх іен — 199.16
1 казахскі тэнге — 15.96
1 канадскі долар — 1649.78
1 кувейцкі дынар — 7319.97
1 кыргызскі сом — 50.60
1 латвійскі лат — 4043.85
1 літоўскі літ — 777.45
1 малдаўскі лей — 181.96
1 нарвежская крона — 316.54
1 польскі злоты — 601.53
1 сінгапурскі долар — 1267.73
10.000 турэцкіх лір — 15.02
1 украінская грыўна — 406.14
1 англійскі фунт стэрлінгаў — 4017.44
1 чэшская крона — 85.80
1 шведская крона — 291.56
1 швейцарскі франк — 1757.33
1 эстонская крона — 171.58

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Грозит ли банковский кризис Беларуси?

Борис ЖЕЛИБА, доктор экономических наук, профессор

Работа банков объективно сопряжена с рисками. Выдал кредит — риск невозврата средств заемщиком. Привлек деньги населения и предприятий — риск не вернуть их своевременно и с оговоренными процентами, поскольку они были отданы в кредит этому нерадивому заемщику. Денежные средства ввиду инфляции размещают в депозиты в основном краткосрочные, а кредиты норовят взять все больше долгосрочные — на покупку квартиры, автомобиля.

А еще есть риск одновременного снятия денег вкладчиками, когда все они вдруг панически бегут в банки и требуют свои кровные обратно. Банки работают в основном с чужими деньгами. Доля собственного капитала в банковских ресурсах в Беларуси колеблется в пределах 5—30%. Остальной капитал привлеченный и заемный. Поэтому достаточно и 10% вкладчиков враз потребовать свои деньги назад — и банк будет в большой печали.

В настоящее время наша экономика столь “успешно” развивается, что обедневшим предприятиям нечего противопоставить отдельным слоям населения — уже года два как размеры депозитов физических лиц в банковской системе страны превышают суммы накоплений предприятий. Население стало главным донором белорусских банков. Но оно-то в большей степени и подвержено панике.

Пока паника в союзной нам России. Сработал, видно, синдром 1998 года, когда финансовая и банковская системы соседки были погружены в тяжелейший системный кризис. А началось с того, что в конце мая сего года Центробанк РФ, противодействуя отмыванию преступных денег, отозвал лицензию на совершение банковских операций у “Содбизнесбанка”. Затем претензии правоохранительных органов были предъявлены к довольно крупному “Гута-банку”. Последний, будучи не в состоянии выполнять свои финансовые обязательства, попросил кредит во “Внешторгбанке”, но получил отказ. На этой почве возникла волна недоверия между остальными российскими банками: взять межбанковский кредит — проблема.

К началу июля деятельность “Гута-банка” фактически была парализована. А дальше — пошло-поехало. Пошли слухи, что у компетентных органов имеется целый “черный список” банков. Граждане кинулись в банки быстрее обналичивать свои сбережения, ринулись потрошить банкоматы, построившись в знакомые с 1998 года очереди.

Видя это безобразие, отдельные иностранные банки тут же досрочно предъявили к взысканию предоставленные российским банкам кредиты. Пока заявления главы Центробанка РФ, премьер-министра, самого президента страны, что для кризиса нет никаких экономических предпосылок, что никаких “черных списков” нет и в помине, ни к чему не привели. Действительно, Россия сегодня в связи с беспрецедентным ростом мировых цен на нефть купается в нефтедолларах, легко поглощает почти весь белорусский экспорт, заметно подтянув всю нашу экономику. Золотовалютные резервы Центробанка РФ составили 88,2 млрд. в долларовом эквиваленте. По этому показателю Россия вышла на третье место в мире. Так есть банковский кризис в России или нет?

Судя по всему, на данном временном этапе если и есть кризис, то основывающийся в большей мере на психологии поведения вкладчиков. Чем большие суммы отданы банку, тем больше нервозности. Как всегда, в безответственной России находят и политические причины признаков банковского кризиса. Центробанк РФ выделил кредит тому же государственному “Внешторгбанку” на покупку контрольного пакета акций “Гута-банка”. Значит — очередное укрупнение банков, т.е. очередной передел собственности. Либо это делается во спасение ситуации, которую создали неуклюжие действия Центробанка в отношении ряда упомянутых коммерческих банков. Как всегда, умом Россию не понять.

Хорошо бы это наблюдать со стороны. Но никакое другое государство так тесно не привязано к неуправляемой России, как Беларусь. Напомним, что в 1998 году в результате кризиса обменный курс российского рубля по отношению к доллару к ноябрю-декабрю рухнул в 4 раза, отсюда — всплеск инфляции. Еще в большее количество раз спикировал к тому времени курс белорусского рубля, привязанного, как ни одна валюта СНГ, к российскому рублю. Как следствие, наша средняя зарплата упала с 90—100 долларов в эквиваленте до 30—35.

Выясняется, что Нацбанк РБ на 1.01. 2003 г. имел депозит на 635 млн. российских рублей российского стабилизационного кредита в российском же “Номос-банке”, на 700 млн. — в “Банке Москвы”, которым после описанных событий признанное в международном плане рейтинговое агентство Moody’s вознамерилось пересмотреть свои рейтинги. В результате нестабильность в банковском секторе России вынудила Нацбанк в последние дни продать около 30 млн. долларов из своих резервов. Резервы эти оцениваются в более чем 500 млн. долларов США. Не сравнить с российскими, но и те не спасают от дестабилизации банковской системы.

В последние годы прочность банковской системы Беларуси не раз вызывала сомнения. Многие банки прекратили свое существование. Банк “Поиск” задолжал валютным вкладчикам порядка 12 млн. долларов. Его взял на буксир Нацбанк. Банк по-прежнему остается проблемным. “БелБалтия” задолжала 17 млн. долларов. Банк обанкротился. Капитализация белорусских банков остается весьма низкой. Их ресурсы не превышают 30% ВВП. В развитых странах они составляют 100—250% ВВП. Ресурсы всей банковской системы Беларуси — это ресурсы одного среднего российского банка. Присутствие западного капитала в наших банках весьма ограничено.

Так что прочность и надежность белорусской банковской системы весьма относительны. Мы, естественно, не призываем никого из банковских вкладчиков действовать по российскому образцу. Пока, как говорится, все спокойно. Однако отдельные аналитики констатируют, что если сегодня в России полномасштабного финансового кризиса и не произойдет, то в будущем он все равно неизбежен из-за постоянной неурегулированности в системе отношений российских элит. В силу старой традиционной зависимости банковского сектора Беларуси от российского подобный кризис легко, как в 1998 году, перекинется на нас. С введением российского рубля он распространится автоматически. А кто станет в первую очередь главными жертвами этого кризиса — говорить не приходится.

ПУЛЬС

Не паліш на працы — атрымай прэмію!

Дадатковы заробак з’явіўся ў супрацоўнікаў прадпрыемства “Віцебскаблгаз”. Праўда, не ва ўсіх, а толькі ў тых, хто не паліць у час рабочай змены. Менавіта яны з 1 ліпеня атрымалі права мець штомесячную надбаўку да зарплаты ў памеры адной базавай велічыні.

Рашэнне аб “антыцыгарэтнай” прэміі коштам у “мінімалку” прынялі сумесна адміністрацыя і прафсаюзны камітэт прадпрыемства. На іх думку, грашовае заахвочванне адмовы ад палення тытуню выгадна не толькі для здароўя працаўнікоў, але і для вытворчасці, асаблівасцю якой з’яўляецца павышаная пажарная небяспека.

Святло амаль забытай Зоркі

Больш за 16 год вымушаны быў чакаць уручэння заслужанай баявой узнагароды падпалкоўнік Юрый Венгер, ваенны камендант Верхнядзвінскага раёна.

За час, што прайшоў пасля вываду савецкіх войскаў з Афганістана, старшы афіцэр ужо стаў пакрысе забываць некаторыя падзеі той недарэчнай, але жорсткай вайны, на якой тады яшчэ зусім юнаму беларусу давялося не раз праяўляць рашучасць, кемлівасць і адвагу.

Першым ордэнам Чырвонай Зоркі Ю.Венгер быў узнагароджаны ў Афганістане за ўзорнае выкананне складанага баявога задання. Другога ордэна гэткай жа вартасці ён быў удастоены за тое, што пры вывадзе свайго падраздзялення з-за мяжы афіцэр, нягледзячы на няспынныя атакі маджахедаў, не страціў ніводнага салдата. Але тады, у 1998 годзе, узнагародны ліст згубіўся недзе ў бюракратычных нетрах Міністэрства абароны СССР.

І вось днямі загад 16-гадовай даўніны аб узнагароджанні Юрыя Венгера другім ордэнам Чырвонай Зоркі быў, нарэшце, ажыццёўлены, і цяпер падпалкоўнік прымае шчырыя віншаванні саслужыўцаў і сяброў.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Прыз — трактар

Па традыцыі, рашэннем Гродзенскага аблвыканкама ўстаноўлены грашовыя прэміі і прызы для пераможцаў абласнога спаборніцтва “Жніво-2004”. Большасць з іх сёлета атрымаюць грашовыя прэміі. Толькі тры пераможцы сярод сельскагаспадарчых вытворчых кааператываў будуць узнагароджаны трактарамі Мінскага трактарнага завода.

Плануецца, што раён, які дасягне лепшых вынікаў на ўборцы, атрымае прэмію ў 18 мільёнаў рублёў. Раёны, якія займуць другое і трэцяе месцы, — адпаведна 14 і 12 мільёнаў.

Грашовымі прэміямі будзе адзначана і ўдарная праца камбайнераў. Старшыя камбайнеры, а ўсяго плануецца заахвоціць 20 чалавек, атрымаюць узнагароджанне ў 15 базавых велічынь кожны. 10 лепшых вадзіцеляў атрымаюць прэміі па 10 базавых велічынь.

Аляксандр ХІЛІМОН.

Хачу стаць архітэктарам

Больш за паўтары тысячы абітурыентаў Брэсцкай вобласці бралі ўдзел ва ўступных экзаменах, якія прайшлі 18 ліпеня. У другім патоку экзамены прайшлі ў Брэсцкім дзяржаўным універсітэце імя А.Пушкіна і Брэсцкім дзяржаўным тэхнічным універсітэце.

Як паведаміў БелаПАН рэктар універсітэта імя А.Пушкіна Мечыслаў Часноўскі, сярод жадаючых стаць студэнтамі гэтай ВНУ найбольш запатрабавана спецыяльнасць “правазнаўства” — 5,8 чалавека на месца, а самы нізкі рэйтынг у спецыяльнасці “фізіка” — 1,4 чалавека на месца.

У Брэсцкім тэхнічным універсітэце, паведаміў БелаПАН адказны сакратар прыёмнай камісіі ВНУ Іван Сыраквашка, сярэдні конкурс па універсітэце крыху больш, чым летась — 2,7 чалавека на месца: 1354 абітурыенты на 500 бюджэтных месцаў. Больш за ўсё жадаючых стаць архітэктарамі (5,2 чалавека на месца) і менш за ўсё паступаючых хочуць заняцца меліярацыяй і воднай гаспадаркай (2,2 чалавека на месца).

Ларыса ШЫГАНАВА.

«Лорабанк» і каштоўныя паперы

Нацыянальны банк Беларусі даў згоду ААТ “Лорабанк” на ажыццяўленне аперацый з каштоўнымі паперамі. Рашэнне аб гэтым прынята Саветам дырэктараў галоўнай банкаўскай установы краіны.

Аперацыі будуць праводзіцца па такіх відах прафесійнай дзейнасці на адпаведным рынку, як брокерская (пасрэдніцкая) і дылерская (камерцыйная).

ААТ “Лорабанк” створана ў 2002 годзе ў свабоднай эканамічнай зоне “Мінск” з удзелам амерыканскага і латвійскага капіталу.

Аляксей АРЭШКА.

Завод па вытворчасці піва па чэшскай тэхналогіі будзе пабудаваны ў Гродне

Гэта стала вядома пасля рэгістрацыі ў свабоднай эканамічнай зоне “Гроднаінвест” новага суб’екта гаспадарання — сумеснага беларуска-чэшскага прадпрыемства. Яго заснавальнікамі з беларускага боку з’яўляюцца кампанія “Канверсіён-інвест” і Гродзенскі піваварны завод, з чэшскага — прадпрыемства “Кунцаўскі півавар, 1877”. Дарэчы, менавіта такую назву і будзе насіць новае піва.

Як паведамілі ў аддзеле інвестыцый і знешнеэканамічнай дзейнасці СЭЗ “Гроднаінвест”, стварэнне піўной вытворчасці — толькі першы этап сумеснага праекта. Пасля запуску завода плануецца адкрыць рэстаран сямейнага тыпу. А паколькі запланаваная пад рэстаран тэрыторыя знаходзіцца на берагу Нёмана, побач намечана будаўніцтва аквапарка і зоны адпачынку.

Аляксандр ХІЛІМОН.

У Гомелі дбаюць пра каналізацыю

Камунальнае вытворчае унітарнае прадпрыемства “Гомельводаканал” прыступае да будаўніцтва сістэмы рэзервовага злектразабеспячэння на галоўнай каналізацыйнай насоснай станцыі (КНС) горада. Як паведаміў БелаПАН дырэктар прадпрыемства Анатоль Тынянка, зараз гэты праект знаходзіцца на экспертызе ў аблвыканкаме.

Паводле слоў А.Тынянкі, рэзервовае электразабеспячэнне КНС неабходна на выпадак аварый і іншых непрадбачаных сітуацый у галіне энергазабеспячэння. Галоўная каналізацыйная насосная станцыя перакачвае ў суткі каля 150 кубічных метраў сцёкаў. Адключэнне ад электрычнасці можа выклікаць для горада тэхнагенную катастрофу. Будаўніцтва новай станцыі магутнасцю 10 кілавольт дазволіць забяспечыць бесперабойную работу гарадской КНС у выпадку адключэння электраэнергіі.

Кошт праекта — 500—600 мільёнаў рублёў. Будаўнічыя работы плануецца завяршыць да 1 кастрычніка гэтага года.

Алена ПАСКАННАЯ.

Прэміі і дыпломы дзіцячага музычнага конкурсу «Віцебск-2004»

Гран-пры Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу “Віцебск-2004”, які праходзіў у рамках XIII Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар у Віцебску", заваяваў Раман Грачушнікаў з Расіі. У якасці ўзнагароды ён атрымаў 5 тысяч долараў ЗША.

І прэмію і 3 тысячы долараў ЗША атрымала выканаўца з Грузіі Кэці. ІІ прэмія і 2 тысячы долараў ЗША дасталіся Бажэне з Беларусі. ІІІ прэмію і 1 тысячу долараў ЗША (па 500 долараў кожнаму) раздзялілі выканаўцы Гаўрык з Расіі і Аліна Башкіна з Украіны.

Дыплом Міжнароднай федэрацыі фестывальных арганізацый (ФІДОФ) “Юнаму таленавітаму артысту за выдатныя выступленні на Міжнародным дзіцячым музычным конкурсе” ўручаны Нэдзе Паляндакавай (Балгарыя). Дыплом ФІДОФ імя Хільды Марэна “Юнаму таленавітаму артысту за выдатныя выступленні на Міжнародным дзіцячым музычным конкурсе” з прысуджэннем прэміі ў 500 долараў ЗША ўручаны Дэні (Македонія).

Акрамя таго, дыпломы з прысваеннем звання “Дыпламант Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу” ўручаны: Нікалеце Нука (Малдова), Агніі (Латвія), Нэдзе Паляндакавай (Балгарыя), Андрэю (Румынія), Лоле (Сербія і Чарнагорыя), Агаце Стадольнэ (Польшча), Дэні (Македонія), Дзіяне (Узбекістан), Уладзіславу Сямёнаву (Украіна), Індры (Літва), Ёване Раліч (Боснія і Герцагавіна), Карыне (Эстонія) і Малдзіру Жумамурату (Казахстан).

Вольга АСІПЕНКА.

Шэрагу кіраўнікоў аб’яўлены вымовы

Рашэннем Савета міністраў Беларусі шэраг службовых асоб прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці за невыкананне ў першым паўгоддзі зацверджаных нарматываў выкарыстання неграшовай формы спынення абавязацельстваў.

У прыватнасці, заўвага аб’яўлена старшыні канцэрна “Беллегпрам” Эдуарду Нарышкіну і старшыні канцэрна “Белмясцпрам” Міхаілу Поўху. Кіраўнікам канцэрнаў “Белбіяфарм” Вячаславу Драніцы, канцэрна “Белдзяржхарчпрам” Уладзіміру Далжанкову і міністру сельскай гаспадаркі і харчавання Леаніду Русаку ўрад “указаў” на недастатковую арганізацыю работы ў гэтай сферы і абавязаў прыцягнуць да адказнасці вінаватых у невыкананні ўстаноўленых нарматываў службовых асоб.

Лавінія АРЭШКА.

КРЫМІНАЛ

Пенсіянеры і мак

У Столінскім раёне Брэсцкай вобласці працягваюць актыўную барацьбу з тымі, хто вырошчвае на сваіх агародах мак. Як расказаў БелаПАН сакратар судовых пасяджэнняў раённага суда Анатоль Джура, нядаўна да пяці гадоў пазбаўлення волі была асуджана 85-гадовая жанчына, якая вырошчвала мак і прадавала макавую саломку. Супрацоўнікі групы па незаконным абароце наркотыкаў і злачынствам у галіне нораваў правялі аператыўны эксперымент, падчас якога спецыяльна падабраны чалавек набыў у гэтай пажылой жанчыны мак, разлічыўшыся пазначанымі купюрамі. Міліцыянеры склалі пратакол па факце продажу, але грошай падчас вобыску не знайшлі. Паказаць месца, дзе ляжаць грошы, жанчына адмовілася.

Была ўзбуджана крымінальная справа, затым адбыўся суд. Улічваючы ўзрост жанчыны, пракуратура прасіла прызначыць падсуднай мінімальнае пакаранне, прычым з адтэрміноўкай. Суд прыслухаўся да высноў пракурора і прыгаварыў пенсіянерку да 5 гадоў пазбаўлення волі з адтэрміноўкай на 1 год. Калі на працягу гэтага года не будзе рэцыдыву, судзімасць з жанчыны будзе знятая.

Дарэчы, летась у Столінскім раёне супрацоўнікамі міліцыі за вырошчванне маку на прысядзібных участках было складзена 108 пратаколаў, канфіскавана 13 кілаграммаў наркатычнага рэчыва, 6 чалавек прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. З пачатку гэтага года ўжо складзена 36 пратаколаў. 9 чалавек, сямёра з якіх пенсіянеры, а траім больш за семдзесят гадоў, паўстануць перад судом.

Ларыса ШЫГАНАВА.

РЭПЛІКА

Не супакоіліся...

Чытачам “Народнай волі” вядома, што ўлады пасля афіцыйнай ліквідацыі Коласаўскага ліцэя не толькі не стварылі нічога ўзамен, але і паставілі пакуль што непераадольныя перашкоды для рэгістрацыі прыватнага Беларускага ліцэя. У сувязі з гэтым на дапамогу калектыву ўстановы вырашылі прыйсці некалькі індывідуальных прадпрымальнікаў. Яны, маючы ў сваіх пасведчаннях права на арганізацыю падрыхтоўчых курсаў для паступлення ў ВНУ, выказалі гатоўнасць стварыць на базе Беларускага ліцэя такія курсы з будучага навучальнага года. Прадпрымальніца С. нават зрабіла абвестку пра такія курсы ў друку. Я асабіста (усё-такі маю 23 гады афіцыйнага педстажу!) падахвоціўся правесці папярэдняе сумоўе з патэнцыйнымі навучэнцамі такіх курсаў, маючы на ўвазе яшчэ і іх магчымы ўдзел у розных літаратурных конкурсах.

І тэрмінатары ва ўладзе зрэагавалі імгненна!

7 ліпеня мяне выклікалі ў Мінскае абласное ўпраўленне МУС. Прыбыўшы ў будынак на Кальварыйскай, я здзівіўся, калі прачытаў на дзвярах кабінета №606, куды быў запрошаны, шыльду... “Милиция нравов”. Размову са мной вёў супрацоўнік гэтай міліцыі сп.Дзяніс Фурманаў. На маё здзіўленае пытанне, чым я абавязаны запрашэнню ў гэткі цікавы кабінет, ён адказаў, што ён мае заданне праверыць, ці ведаю я што-небудзь пра намеры прадпрымальніцы С. вербаваць асоб жаночага полу... для выезду за мяжу, каб там займацца прастытуцыяй. Я асцярожна запытаўся: а што — у аб’яве прадпрымальніцы С. ёсць хоць нейкі намёк на такую “дзейнасць”?

— Аб’ява нармальная, — адказаў спадар Фурманаў, але мы маем сігнал з пэўнай інстанцыі...

— Што ж гэта за інстанцыя, якая піша пра такую лухту?

— Мінскае гарадское ўпраўленне адукацыі.

— Няўжо сам спадар Міхаіл Ціцянкоў, старшыня камітэта па справах моладзі і адукацыі?!

Дакладнага адказу на гэтае пытанне спадар Фурманаў не даў, але пацвердзіў, што ў іх аддзеле ёсць афіцыйны пісьмовы запыт з той самай інстанцыі.

Далейшае, як кажуць, можна было б пакінуць без каментарыя, але... змаўчаць проста немагчыма!

Да якой ступені маральнай дэградацыі можна дайсці ў вайне з дзецьмі, іх бацькамі ды найлепшымі ў Беларусі выкладчыкамі, каб пісаць такія вось паперы і адрываць нармальных людзей ад іх творчай, у тым ліку педагагічнай, працы?!

Магу адказаць сп.Ціцянкову і тым, хто стаіць над ім і за ім: кіньце вашы марныя “ліквідатарскія” намаганні! Сканцэнтруйце сваю ўвагу на стваральнай, а не на разбуральнай працы!

Дарэчы, толькі што з друку выйшаў “Метадычны дапаможнік беларускага настаўніка”, падрыхтаваны пры ўдзеле грамадскага цэнтра “Супольнасць”. Ганаруся, што я — адзін з аўтараў гэтага дапаможніка. Дык вось, спадарства, пачытайце гэтую кнігу і вызначцеся, чым вам надалей трэба займацца!

Сеўшы ў брудную лужыну з ліквідацыяй Беларускага гуманітарнага ліцэя, улады, як бачым, не супакоіліся. Наадварот, магчыма, вырашылі: усё адно ад такой ганьбы да канца жыцця не адмыцца, таму памыяў і бруду трэба нарабіць паболей... Вось і цягаюць людзей па розных чыноўніцкіх кабінетах.

Лявон БАРШЧЭЎСКІ.

Путь в Европейский Союз

Ярослав РОМАНЧУК, зам. председателя Объединенной гражданской партии, руководитель научного исследовательского центра Мизеса АЦ “Стратегия”

(Продолжение. Начало в №132.)

Дружить со всеми, всегда и во всем

Когда Беларусь будет начинать переговоры по вступлению в ЕС, ей надо будет договариваться со всеми членами Союза, которых на тот момент может быть как минимум 28. Президент ЕС от имени Совета представит позицию членов ЕС. Он или по его поручению один из еврокомиссаров будет проводить переговоры с делегацией нашей страны. Беларуси надо будет определить свои позиции по каждой из 31 глав законодательства ЕС *(acquis)* и назначить главного переговорщика. Ему будут помогать группы экспертов. Со стороны ЕС переговорный процесс координирует Генеральный директорат по переговорам. По окончании переговоров Европейский парламент утверждает все заключенные договора. Затем все страны — члены ЕС должны дать согласие (ратификация соглашения парламентом). В конце концов, наша страна должна будет провести референдум о вступлении в ЕС. Альтернативой является одобрение соглашения о вступлении в ЕС парламентом. Таким образом, Беларусь должна будет принять законы и правила, которые прописаны в основных договорах ЕС (может быть, к этому моменту вступит в действие Конституция ЕС), а также Римское, Маастрихтское и Амстердамское соглашения. Во время переговоров мы определим условия и сроки введения всего объема acquis. Успех переговоров будет зависеть от степени готовности нашей страны адаптировать законодательные нормы ЕС, а также желания и доброй воли самого Союза видеть Беларусь в своих рядах.

Место встречи капиталов всех стран

Даже если наша страна не будет ориентироваться на вступление в Евросоюз, ей все равно выгодно выполнить до 80—90% положений acquis communautaire, потому что они составляют правовую, политическую и экономическую основу современной цивилизации. Еще более выигрышная позиция — иметь гораздо более конкурентный деловой климат, унифицированные с европейскими формальные институты государства и права, адаптированные к рекомендациям МВФ и Всемирного банка бухучет и финансовая отчетность. Страны ЕС в ближайшие 5 лет должны решить огромное количество проблем, начиная от безработицы, заканчивая пенсионной реформой. Россия также занята пассивным созерцанием полуреформированной экономики через призму интенсивного потока нефтедолларов. Первое реформаторское правительство Беларуси имеет уникальный шанс превратить страну в выгодное место встречи трех мощных потоков капитала: белорусского, западного и российского. Критерии членства в Европейском Союзе — это стратегическая канва нашего долгосрочного развития. Конкретные программы реформ мы должны принять сами. Глядишь, через 10—15 лет и Европейский Союз сможет адаптировать некоторые белорусские решения. Все эти планы могут стать реальностью только тогда, когда в Беларуси появится ответственное правительство реформаторов. Выполнение этой задачи — первый шаг по интеграции нашей страны в ЕС. Не сделаем его — зависнем между Западом и Азией, но под плотным зонтиком России.

ВСТУПЛЕНИЕ В ЕС: ОТ ПОДАЧИ ЗАЯВКИ ДО ВСТУПЛЕНИЯ

Страна	Дата подачи заявки на вступление в ЕС	Дата вступления в ЕС	Время от подачи заявки до вступления
Турция	14.04.1987	?	?
Кипр	03.07.1990	1.05.2004	13 лет 10 месяцев
Мальта	16.07.1990	1.05.2004	13 лет 9 месяцев
Венгрия	31.03.1994	1.05.2004	10 лет 1 месяц
Польша	05.04.1994	1.05.2004	10 лет 1 месяц
Румыния	22.06.1995	2007*	12 лет
Словакия	27.06.1995	1.05.2004	8 лет 11 месяцев
Латвия	13.10.1995	1.05.2004	8 лет 7 мес.
Эстония	24.11.1995	1.05.2004	8 лет 6 мес.
Литва	08.12.1995	1.05.2004	8 лет 5 мес.
Болгария	14.12.1995	2007*	11,5 лет
Чехия	17.01.1996	1.05.2004	8 лет 3 мес.
Словения	10.06.1996	1.05.2004	7 лет 11 мес.
Беларусь**	2007	2019	12 лет

? — Дата вступления даже предварительно не определена.
* Ожидаемый год вступления. ** Экспертный прогноз Центра Мизеса.

ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ (ПО ПАРИТЕТУ ПОКУПАТЕЛЬНОЙ СПОСОБНОСТИ) ЕС-25=100%

Страна	ВВП на душу населения, %	Страна	ВВП на душу населения, %
Люксембург	208	Греция	79
Ирландия	131	Словения	77
Дания	123	Португалия	75
Австрия	121	Мальта	73
Голландия	120	Чехия	69
Британия	119	Венгрия	61
Бельгия	116	Словакия	51
Швеция	115	Эстония	48
Франция	113	Литва	46
Финляндия	111	Польша	46
ЕС15	109	Латвия	42
Германия	108	Норвегия*	149
Италия	107	Швейцария*	129
Страны зоны евро	107	Исландия*	116
ЕС-25	100	Румыния**	30
Испания	95	Болгария**	29
Кипр	83	Турция**	27
Беларусь	29		

* Страны EFTA (Европейская зона свободной торговли): Исландия, Норвегия, Швейцария. ** Страны — кандидаты на вступление в ЕС.

Народная Воля
21 ЛІПЕНЯ 2004 г.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Премьер-министр Украины спел дуэтом

Премьер-министр Украины Виктор Янукович во время празднования Дня металлурга в Днепропетровске спел дуэтом с победительницей конкурса "Евровидение-2004" Русланой Лыжичко. Сюжет об этом был показан в выпуске новостей на Первом национальном украинском телеканале, передает ИА "Новости-Украина".

20 мая Руслана Лыжичко, победительница конкурса "Евровидение-2004", стала советником премьер-министра Украины на общественных началах.

Парламент Грузии создал комиссию по вопросам восстановления территориальной целостности

Как сообщили РИА "Новости" в парламенте Грузии, в состав комиссии вошли 23 депутата, из них 11 парламентариев являются членами президентской фракции "Национальное движение — демократы". Возглавил комиссию депутат от парламентского большинства Василий Маглаперидзе. "Сейчас в стране есть политическая воля для серьезных подвижек в деле восстановления территориальной целостности, и парламент Грузии готов подключиться к этим процессам", — сказала журналистам председатель парламента Нино Бурджанадзе.

В свою очередь Маглаперидзе отметил, что "говорить о восстановлении территориальной целостности в течение нескольких недель будет несерьезным, но для этого не нужны годы".

"Территориальная целостность Грузии обязательно будет восстановлена, новое руководство страны все для этого делает", — отметил Маглаперидзе.

Борьбу за безопасность США возглавит «царь разведки»

Комиссия Конгресса США, занимающаяся расследованием обстоятельств терактов 11 сентября 2001 года, будет рекомендовать глобальное переустройство американских разведслужб. В 600-страничном отчете комиссии, который будет опубликован в четверг, важная роль будет отведена проблемам повышения эффективности спецслужб. В частности, члены комиссии рекомендуют учредить пост единого руководителя всех 15 американских агентств, деятельность которых связана с разведкой. Журналисты уже окрестили этого чиновника, который должен будет обладать министерскими полномочиями, "царем разведки".

Теоретически именно такой пост занимает директор ЦРУ, но на практике, как отмечают журналисты, его полномочия весьма ограничены. Так, свой собственный отдел разведки есть в Государственном департаменте США, в Пентагоне, в министерстве юстиции, и координация между ними до терактов 11 сентября часто оставляла желать лучшего.

Исполняющий обязанности директора ЦРУ Джон Маклафлин уже отозвался на предложение Комиссии 9/11. Маклафлин заявил, что отчет заслуживает "пристального изучения" и рекомендации комиссии заслуживают обсуждения, однако указал, что не видит никакой необходимости в создании нового поста.

По мнению Маклафлина, с обязанностями "царя" вполне способен справиться руководитель ЦРУ. "Я считаю, что директор ЦРУ способен это делать и уже наделен необходимыми полномочиями", — заявил Маклафлин. По его мнению, для этого необходимо лишь слегка изменить механизмы функционирования его агентства.

Лидер «Северной лиги» уходит из правительства в Европарламент

Умберто Босси, лидер партии "Северная лига" и министр реформ в консервативном коалиционном правительстве Италии, оставляет свой пост, чтобы посвятить себя работе в Европейском парламенте. Как сообщает агентство France Presse, представитель партии Франческо Сперони заявил, что это решение продиктовано как соображениями личного характера, так и состоянием здоровья.

В начале марта у 62-летнего Босси возникли серьезные проблемы с сердцем, и он в течение трех недель находился в искусственной коме, что оставило серьезные последствия. Он до сих пор находится в клинике и две недели назад перенес еще один инфаркт.

Отмечается, что решение Босси об отставке не приведет к правительственному кризису, поскольку еще два члена "Северной лиги" остаются на своих постах — министр юстиции Роберто Кастелли и министр труда Роберто Марони.

Умберто Босси известен своей резкой критикой решений, принимаемых Евросоюзом. Так, в октябре прошлого года он назвал руководителей европейских стран "грязными свиньями", намеренными "сделать педофилию столь доступной, сколь возможно". По его мнению, Евросоюз "превращает пороки в добродетели" и "ежедневно увеличивает количество причин быть атеистом".

Возглавляемая Босси партия "Северная лига" выступает за отделение промышленно развитых северных регионов Италии от отсталого аграрного юга и создание независимой "Республики Падания".

Мексиканские министерства делают из своих сотрудников киборгов

Мексиканское Министерство юстиции ввело для ряда своих сотрудников систему радиоидентификации с помощью микрочипов, вживленных под кожу сотрудников этого ведомства.

Как передает Associated Press, такая технология впервые официально применяется в отношении людей — ранее радиочипы вживлялись лишь домашним животным. С помощью имплантированного устройства размером с рисовое зерно сотрудники мексиканского Минюста, среди которых и генпрокурор, получают доступ к различного рода засекреченным зонам в зданиях министерства.

В настоящее время системой, разработанной мексиканской компании Solusat, обслуживаются 160 специалистов Минюста, однако в ближайшее время подобные системы планируется ввести и в военном ведомстве Мексики, а также в полиции и, возможно, в администрации президента страны Висенте Фоса.

При взрыве на украинской шахте погибли 25 шахтеров

На шахте "Краснолиманская" в городе Родинское Красноармейского района Донецкой области Украины произошел взрыв метана с последующим горением. В результате взрыва погибли 25 шахтеров. По информации пресс-службы МЧС Украины, взрыв произошел в 19.55 по местному времени на горизонте 545 метров, когда в шахте находились 48 человек. 12 горняков поднялись на поверхность самостоятельно. Судьба еще 11 человек остается неизвестной.

На поверхность подняты тела всех 25 погибших горняков. К аварийно-спасательным работам были привлечены 54 отделения военизированных горноспасательных отрядов Министерства топлива и энергетики Украины и 20 бригад скорой медицинской помощи. Поиски горняков усложняются сильным задымлением в шахте и большой длиной аварийной выработки.

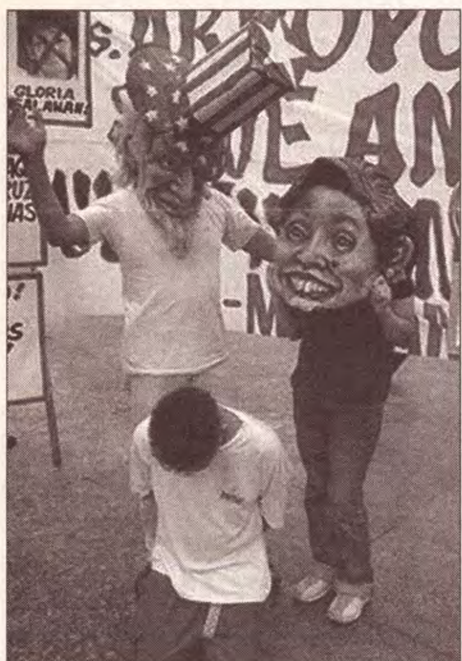
Шварценеггер обозвал демократов «девочками»

Республиканский губернатор Калифорнии Арнольд Шварценеггер вызвал гнев сексуальных меньшинств и защитников их прав, уничижительно назвав своих оппонентов-демократов "девочками". Арни был обвинен в гомофобии и женоненавистничестве, однако отказался принести извинения, посчитав, что демократы "не имеют мужества открыто и честно защищать свои интересы".

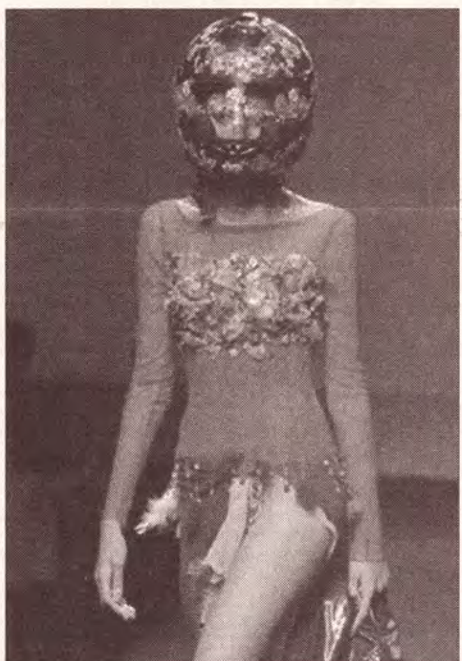
Губернатор обвинил демократов в том, что они затягивают принятие бюджета, исходя из своих личных интересов. "Если они не имеют мужества сказать вам в лицо, что для них важнее не штат, а свои собственные интересы, то я называю их "девочками", — сказал Арнольд. Демократы в ответ заявили, что замечания Шварценеггера оскорбляют геев и женщин, отвлекая общественность от принятия бюджета. Сенатор Шейла Кюхль, член американской ассоциации лесбиянок, геев, би- и транссексуалов (LGBT) считает, что губернатор в своем выступлении высказал "явную ненависть к гомосексуалистам". "Нас беспокоит то, что он использовал такой метод для подавления оппонентов", — подчеркнула сенатор. По мнению Кюхль, Арнольд "поступил нелепо, использовав именно такую метафору для определения нашей слабости, поскольку его реальная проблема в том, что мы слишком сильны".

Вскоре Шварценеггер произнес еще одну речь, почти идентичную субботней, однако определение "девочки" из его уст уже не прозвучало. По словам представителя губернатора Роба Статцмана, Арнольд не сделал этого не потому, что сожалеет о своих словах, а поскольку "свои мысли он уже высказал". "Этим сравнением губернатор пытался доказать, что законодатели становятся простыми обывателями, когда начинают отстаивать собственные интересы в государственных вопросах", — заметил Статцман.

Фотовзгляд

Демонстранты на Филиппинах требуют вывода войск этой страны из Ирака.

Дизайнер Лаура Пьерализи решила создать коллекцию с мотоциклетными шлемами.

Обильные дожди привели к сильным наводнениям в Южной Азии.

Фото Би-Би-Си.

ПРАПАНОВА!

Беларусі патрэбны нацыянальны земскі рух

Расійскі земскі рух узнік больш за сто гадоў таму. Гэты рух узначаліла інтэлігенцыя. Ставілася задача актыўна садзейнічаць пабудове мясцовага самакіравання.

Калі прыйшлі да ўлады бальшавікі, то яны з ашалеласцю і асалодай пачалі знішчаць земскі рух, асабліва кааперацыю, таму што ў кааперацыі яны бачылі сапернікаў прымусоваму калгаснаму ладу жыцця.

Яны свайго дамагліся, па іх міласці ўсе мы апынуліся ля разбітых ночваў.

Ці патрэбны сёння такі земскі рух у нашай незалежнай краіне? Думаю, што патрэбны. Чым гэта можна патлумачыць?

Земскі рух выступаў бы за стварэнне нацыянальнай школы; яе ўладкаванне, навучальныя праграмы і дзейнасць вызначаліся б спалучэннем намаганняў і дзяржавы, і мясцовага народнага самакіравання. Мы сёння не маем не толькі беларускай нацыянальнай школы, але і школы з беларускай мовай навучання. Усё беларускае ў нас знішчаецца. Прычына такога становішча вядомая: асіміляторская палітыка тых, хто сёння знаходзіцца пры ўладзе. Мэта — ізаляцыя малодшых пакаленняў беларусаў ад гістарычнага грунту, манкуртызацыя насельніцтва. Таму, натуральна, трэба, каб адраджэнцкія сілы ставілі задачу вяртання беларускага народа да сваіх гістарычных каранёў.

Сёння надзвычай важна, каб была створана першасная аснова для земства. Трэба, каб быў прыняты закон аб мясцовым самакіраванні і рэгіянальным бюджэце. Але ж, на вялікі жаль, беларускі Нацыянальны сход за чатыры гады існавання не выпусціў у свет закона аб мясцовым самакіраванні і рэгіянальным бюджэце. Чым гэта можна патлумачыць? Відаць, поўнай пагардай дэпутатаў да народных інтарэсаў, таму што ў земстве, у народным самакіраванні яны набудуць вельмі моцных канкурэнтаў сабе. Аднак і сёння нам залепліваюць вочы палітыкай і палітычнымі разлікамі. А між тым, толькі знізу, добратворнымі павольнымі намаганнямі мы можам самі адбудаваць народны лад жыцця. Нічога страшнага няма ў дэцэнтралізацыі сродкаў бюджэту. Народнае самакіраванне павінна расці знізу і толькі знізу, і не трэба нам чакаць нейкіх даброт зверху ад улады.

У тым, што гэтыя два законы не прыняты, мы бачым адну неспагадлівасць сённяшняй палітычнай сістэмы да народных патрэб. Сёння, калі беларускі народ знаходзіцца ў глыбокім духоўным заняпадзе, беларуская школа, вядома, можа быць і павінна быць апораю ў нашым нацыянальным адраджэнні. Выхаванне духоўнае, разумовае, эстэтычнае павінна весціся толькі на нацыянальным грунце.

Калі мы не створым беларускай нацыянальнай школы, дык і будучая інтэлігенцыя не будзе звязана з беларускімі нацыянальнымі традыцыямі. А гэта шкодна для фарміравання правільнага светапогляду, нацыянальнай свядомасці беларусаў, бо аддаляе нас ад гістарычнай першаасновы. Тут станоўчую ролю можа адыграць беларускае земства.

Сёння ў нас земства яшчэ не пачата. Але пачні земства дзейнічаць і рэальныя справы рабіць, як знойдуцца людзі, каб узначаліць і накіроўваць гэты рух. Вось чаму я прапаную правесці Усебеларускі земскі з'езд. Земства ў нашай краіне павінна быць і займацца канкрэтнымі справамі, думаць пра канкрэтных людзей. Бо ўсё добратворнае для нас не зверху зваліцца па міласці ўлад, а залежыць толькі ад нас саміх.

Алесь ЗАРАНОК,
эканаміст.

в. Сырод Калінкавіцкага раёна.

Арестованы журналисты. За шпионаж

Двое журналистов британской телерадиовещательной компании Би-Би-Си были арестованы в Камеруне по подозрению в шпионаже. Продюсер африканской службы Би-Би-Си Фарук Котиа и местный репортер корпорации Анге Нгу Томас были задержаны камерунскими военными на полуострове Бакасси, который является причиной многолетнего конфликта между Камеруном и соседней Нигерией. Обе страны предъявляли территориальные претензии на этот богатый запасами нефти полуостров.

В 2002 году Высший суд справедливости постановил передать спорную территорию Камеруну и обязал Нигерию до 15 сентября 2004 года вывести свои войска с полуострова. Руководство Би-Би-Си заявило, что журналисты работали на Бакасси с ведома камерунских властей и освещали начавшийся уже вывод нигерийских войск. Официальные власти Камеруна подтвердили, что журналистам была выдана аккредитация для работы на территории страны, но заявили, что на Бакасси, который продолжает оставаться военной зоной, ее действие не распространялось.

Журналистов обвиняют в том, что они вели съемку камерунских стратегических объектов на территории полуострова.

Ширак объявил референдум по евроконституции

Президент Франции Жак Ширак (*на снимке справа*) неожиданно объявил о проведении в будущем году референдума по вопросу о ратификации европейской конституции. Ширак, который до этого выступал против такого референдума, заявил, что решение, которое непосредственным образом влияет на жизнь французов, должно быть принято прямым путем, а не посредством парламента. Корреспондент Би-Би-Си в Париже указывает, что это решение чревато политическим риском.

Хотя, по данным опросов, две трети французских избирателей поддержали бы европейскую конституцию, многих во Франции тревожит возможная утрата влияния страны в Европейском Союзе после его расширения.

Женщина перепугала Францию, придумав банду арабов-неонацистов

Француженка, которая заявила в полицию о нападении не нее банды арабов-неонацистов, придумала эту историю. 23-летняя женщина сообщила о нападении несколько дней назад. По ее словам, в пригородном поезде в предместьях Парижа на нее напали несколько арабов, которые разрезали на ней одежду, нарисовали на теле свастики, ограбили, а также выкинули из коляски ее 13-месячного ребенка. Арабы якобы обвинили ее в том, что она еврейка. Однако спустя четыре дня после того, как она подала заявление в полицию, выяснилось, что она придумала эту историю. Следы преступления на теле ей помог сделать ее сожитель, которого арестовали по обвинению в соучастии в преступлении.

Саму француженку обвиняют в ложном сообщении о преступлении. Если прокурор сумеет доказать ее вину в суде, то ей грозит шестимесячное тюремное заключение или штраф в 7,5 тысячи евро.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі

147. Як узніклі нашы дзяржаўныя сімвалы?

Яшчэ ў старажытнасці, каб адрозніць сваіх ад чужынцаў у часе збройных сутычак, ужывалі знакі-сімвалы. У славянскіх плямёнаў такімі знакамі былі кавалкі пераважна чырвонай тканіны на дрэўку — сцягі, або харугвы. Каб не блытацца з аднаколернымі сцягамі, на іх малявалі асабістыя князеўскія знакі, што звычайна паходзілі з паганскай сімволікі.

Беларускія войскі і княская ўлада ў полацкім перыядзе нашае гісторыі таксама карысталіся чырвонымі харугвамі. Праўда, мы не ведаем, якія знакі-гербы былі на іх. Гэта маглі быць выявы хрысціянскіх святых ці полацкі варыянт "Трызуба".

У першай палове XIII стагоддзя на заходняй частцы Полаччыны пачало фармавацца Вялікае княства Літоўскае як працяг старажытнай дзяржаватворчай традыцыі беларускага народа. Успрыняўшы полацкую палітычна-эканамічную і культурную спадчыну, князі новае дзяржавы па-ранейшаму карысталіся чырвонымі сцягамі. А пачынаючы ад Гедзіміна дынастыя мела за герб відазменены "Трызуб" полацкіх Рагвалодавічаў, які атрымаў найменне "Калоны" ("Калюмны").

Дзяржаўным жа гербам Вялікага Княства з другой паловы XIII стагоддзя сталася выява збройнага рыцара на кані — "Пагоня". Лічыцца, што напачатку яна была гербам Полацка, а таксама Навагародка.

Ад пачатку XV стагоддзя на шчыце "Пагоні" ўжо сустракаецца шасціканцовы крыж з карацейшай верхняй перакладзінай. Такія крыжы былі тыповымі хрысціянскімі сімваламі ў Беларусі ў XI—XIV стагоддзях. Першыя ж звесткі пра сцягі з выявамі "Пагоні" паходзяць ад часу Грунвальдскае бітвы (1410 год).

З часам у Еўропе пашырылася традыцыя адзначаць на сцягу герб у выглядзе ўмоўнай каляровай паласы. Паводле законаў геральдыкі, верхнюю частку сцяга павінен быў займаць колер гербавай выявы, а ніжэй змяшчаўся колер самога сцяга. Гэтак не пазней за пачатак XVI стагоддзя і ўзнік наш бел-чырвона-белы сцяг, дзе верхняя палоска — колер "Пагоні", сярэдняя — спрадвечны колер сцяга, а ніжняя — колер рыцарскага шчыта на "Пагоні". Найстаражытнейшая выява беларускага сцяга захавалася на карціне, прысвечанай пераможнай бітве нашых продкаў з маскоўцамі пад Оршай (1514 год).

Пасля акупацыі Беларусі ў канцы XVIII стагоддзя Расейскай імперыяй "Пагоня" выкарыстоўвалася ў гербах некаторых беларускіх гарадоў і адміністрацыйных тэрыторыяў. Часам ўжываліся і колеры сцяга як знак адрознення вайсковых фармаванняў, рэкрутаваных з тэрыторыі Беларусі. Падчас антымаскоўскіх выступленняў "Пагоня" скарыстоўвалася паўстанцамі.

У 1918 годзе, з адраджэннем нашае дзяржаўнасці, герб "Пагоня" і бел-чырвона-белы сцяг становяцца дзяржаўнымі сімваламі Беларускае Народнае Рэспублікі. Пасля ўсталявання ў Беларусі бальшавіцкага рэжыму ўжыванне нашай гістарычнай дзяржаўнай сімволікі жорстка каралася, ажно да зняволення ў канцлагерах.

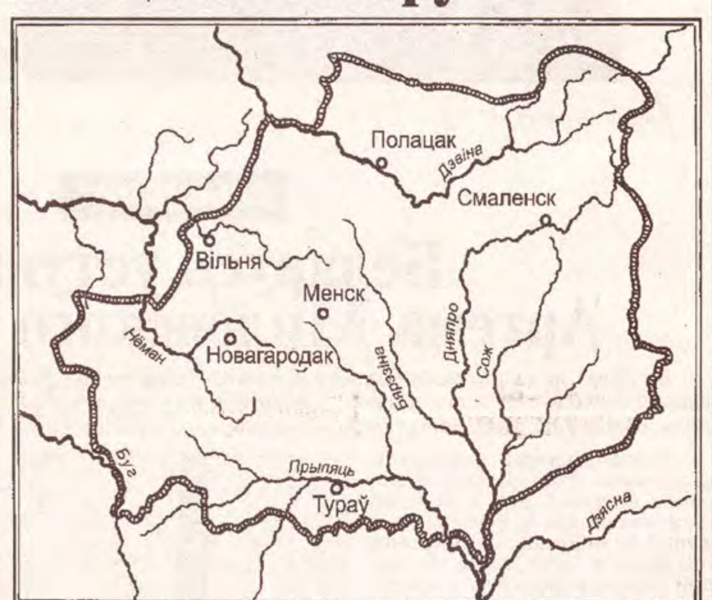
148. Якія гарады былі сталіцамі Беларусі?

Сталіцамі першых летапісных беларускіх княстваў у IX—X стагоддзях былі *Полацак, Смаленск і Тураў.*

Пасля таго як Тураў і Смаленск трапілі ў часовую залежнасць ад кіеўскіх князёў, *Полацак* застаўся адзіным цэнтрам магутнага беларускага гаспадарства — Полацкага княства. Асабліва выдатнае палітычнае значэнне ён набыў у XI стагоддзі за князем Усяславам Чарадзеем, а культурнага роскввіту дасягнуў пры яго нашчадках у XII стагоддзі. Пасля раздраблення Полацкага княства на захадзе Беларусі пачала фармавацца новая беларуская дзяржава — Вялікае княства Літоўскае. Яе сталіцай вялікі князь Міндоўг зрабіў *Новагародак* (Навагрудак). У 1323 годзе вялікі князь Гедзімін перанёс сталіцу дзяржавы ў *Вільню.*

Вільня заставалася стольным месцам нашага гаспадарства да канца XVIII стагоддзя. Аднак цэнтрам беларускага палітычнага і культурнага жыцця яна была амаль да сярэдзіны мінулага стагоддзя. З утварэннем у 1918 годзе Беларускай Народнай Рэспублікі, а ў 1919 годзе — Беларускай Савецкай Сацыя-лістычнай Рэспублікі палітычнай сталіцай Беларусі становіцца *Менск,* пераназваны бальшавікамі ў 1939 годзе ў Мінск.

Міхась ЧАРНЯЎСКІ.

На пададзенай тут карце, што паказвае межы этнічнай тэрыторыі беларусаў, пазначаныя гарады, якія былі сталіцамі беларускіх дзяржаваў у розныя перыяды нашай тысячагадовай гісторыі.

Варта заўважыць, што ў XII—XIII стагоддзях, падчас феадальнай раздробленасці, у Беларусі, як і ў іншых еўрапейскіх краінах, было шмат невялікіх дзяржаваў — удзельных княстваў. Стольнымі гарадамі іх былі Амсціслаў, Берасце, Бранск, Ваўкавыск, Вільня, Віцебск, Гомель, Горадня, Дарагабуж, Дарагічын, Друцак, Заслаўе, Клецак, Лагойск, Лукамль, Менск, Новагародак, Пінск, Свіслач, Слонім, Слуцак, Тураў ды іншыя.

149. Якая нацыянальная рэліквія найкаштоўнейшая для беларусаў?

Можа, *сыгнет князя Ізяслава, сына Рагнеды, ці пярсцёнак славутага князя Усяслава Чарадзея,* пры якім наша старажытная дзяржава — Полацкае княства — дасягнула найвялікшай магутнасці? А можа, рукапіснае *Тураўскае евангелле* XI стагоддзя ці Біблія Францішка Скарыны? Хтосьці скажа, што гэта — *абраз Маці Божай Вастрабрамскай або Маці Божай Жыровіцкай,* якім маліліся шматлікія пакаленні беларусаў. А нехта будзе сцвярджаць, што гэта — *пячатка праваддыра паўстанцаў Кастуся Каліноўскага або ўрадавая пячатка Беларускай Народнай Рэспублікі.*

Але ў нашага народа, пэўна ж, ёсць скарб яшчэ больш каштоўны — крыж, зроблены ў 1161 годзе майстрам-ювелірам Богшам (хрысціянскае імя Лазар) для храма Спаса ў Полацку, унікальны помнік беларускага мастацтва. Гэта і хрысціянская рэліквія, бо ў ёй захоўваюцца кроплі крыві Ісуса Хрыста, часцінка ад Божага крыжа ды іншыя хрысціянскія святыні, прысланыя ў старажытнасці ў Полацак з Канстанцінопаля і Ерусаліма. Але найперш яна бясцэнная для нас таму, што гэта — *крыж нябеснай апякункі Беларусі святой Еўфрасінні Полацкай,* нашай славутай асветніцы.

У гады Другой сусветнай вайны крыж бясследна знік. Доўгі час пошукам нашай нацыянальнай рэліквіі займаліся толькі энтузіясты, цяпер яго вядуць улады Рэспублікі Беларусь і Інтэрпол.

Уладзімір АРЛОЎ.

Крыж Еўфрасінні Полацкай. Здымак пачатку мінулага стагоддзя.

У 20-х гадах, калі бальшавікі ажыццяўлялі суцэльную канфіскацыю каштоўнасцяў Божых храмаў, крыж трапіў у полацкі фінаддзел. Ад пагібелі там яго ўратаваў Вацлаў Ластоўскі, наладзіўшы спецыяльную пошукавую экспедыцыю ад Беларускага дзяржаўнага музея.

У 1941 годзе, як пачалася вайна, крыж бясследна знік. Версія, паводле якой яго выкралі немцы, неперканаўчая, бо часу на эвакуацыю з Магілёва, дзе ён тады захоўваўся, было дастаткова. Найверагодней нашая святыня была вывезена ў Расею, дзе знаходзіцца і цяпер, як і безліч іншых беларускіх нацыянальных скарбаў.

У пецярбургскім Эрмітажы, праўда, сцвярджаюць, што крыж Еўфрасінні ў Амэрыцы. Калі гэта так, то трапіў ён туды хутчэй за ўсё праз рукі чэкістаў. "Мастацтвазнаўцы ў цывільным", выконваючы заданні па забеспячэнні валютных паступленняў, вывезлі за межы СССР багата мастацкіх шэдэўраў.

150. Якія гістарычныя даты павінны памятаць і шанаваць беларусы?

25 сакавіка (1918 год) — ДЗЕНЬ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ. У гэты дзень Трэцяй Устаўной граматай Рада Беларускае Народнае Рэспублікі абвясціла БНР незалежнаю і вольнаю дзяржавай.

15 ліпеня (1410 год) — СВЯТА ГРУНВАЛЬДУ (Свята перамогі пад Дуброўнай) — дзень перамогі аб'яднанага войска Беларускай і Польскай дзяржаваў над Тэўтонскім Ордэнам.

6 жніўня (1517 год) — ДЗЕНЬ ДРУКУ — выданне ў чэшскай Празе Францішкам Скарынам першае беларускае друкаванае кнігі "Псалтыр".

25 жніўня (1991 год) — ДЗЕНЬ АДРАДЖЭННЯ — наданне Дэкларацыі аб суверэнітэце Беларусі сілы канстытуцыйнага закону, аднаўленне незалежнае дзяржаўнасці.

8 верасня (1514 год) — СВЯТА АРШАНСКАЕ ПЕРАМОГІ, Дзень беларускай вайсковай славы. Беларускае войска ўшчэнт разбіла ўтрая большае войска Маскоўшчыны і на пэўны час спыніла расійскую агрэсію.

29 верасня (1529 год) — ДЗЕНЬ ПРЫНЯЦЦЯ СТАТУТУ. У гэты дзень выракам вялікага князя на Сойме быў уведзены ў дзеянне першы Статут Вялікага княства Літоўскага.

27 лістапада (1920 год) — ДЗЕНЬ СЛУЦКАГА ЗБРОЙНАГА ЧЫНУ — Дзень Герояў.

У гэты дзень Першы Слуцкі полк Беларускае Народнае Рэспублікі пачаў баявыя дзеянні супраць бальшавіцкага войска.

Вінцук ВЯЧОРКА.
Тэксты да ілюстрацый падрыхтаваў Зьміцер САНЬКО.

Кветкі Беларусі.

Фота Яўгена КОКТЫША.

СЛЫШАЛИ?

Беларусь уступила Артема Милевского Украине

На днях за закрытыми дверями исполком Белорусской федерации футбола заключил с Федерацией футбола Украины мирное соглашение, по которому белорусская сторона фактически отказывается от продолжения борьбы в принципиальном споре за Артема Милевского.

Подготовленный юристами ассоциации "Белорусская федерация футбола" иск в Высший спортивный суд в Лозанне движения не получил. Заручившись поддержкой исполкома, Геннадий Невыглас подписал вместе с Григорием Суркисом нижеследующий "Меморандум о взаимопонимании".

"Данный меморандум, составленный на русском языке, является выражением доброй воли и взаимного желания ассоциации "Белорусская федерация футбола" и Федерации футбола Украины укреплять двусторонние отношения, развивать сотрудничество на принципах взаимоуважения и взаимопонимания.

Стороны принимают во внимание, что:

белорусский и украинский футбол связывают давние узы дружбы и сотрудничества; между сторонами возникло определенное расхождение во взглядах в связи с делом футболиста Артема Милевского; стороны стремятся избежать негативного влияния отдельного недоразумения на общее дело развития футбола в наших странах; БФФ и ФФУ стремятся укреплять позитивный имидж футбола своих стран в мировом сообществе; ФФУ и БФФ не желают подавать повод для каких-либо сомнений в единстве мировой футбольной семьи.

Стороны договорились о следующем:

1. БФФ и ФФУ, как часть мировой футбольной семьи, гордятся тем, что являются членами международных футбольных организаций ФИФА и УЕФА, всегда с глубоким уважением относились, относятся и будут относиться к уставам и решениям этих организаций.

2. ФФУ и БФФ с уважением относятся к позиции Артема Милевского, желающего выступать за национальные сборные команды ФФУ, и признают, что, если строго следовать нормативным документам ФИФА (ст. 15 регламента по применению устава ФИФА), Артем Милевский не мог бы представлять национальные сборные команды ФФУ. Вместе с тем БФФ и ФФУ с уважением относятся к тому, что апелляционный комитет ФИФА, уравновесив вышеуказанную букву закона с гуманными элементами данного дела, с заботой отнесся к судьбе и будущему этого молодого футболиста, разрешив ему выступать за национальные команды ФФУ. Это решение стороны признают правомочным.

3.Уважая интересы друг друга, ФФУ и БФФ не допустят действий, приводящих к недопониманию и недоверию между сторонами, и гарантируют, что в дальнейшем не совершат никаких поступков, которые могут прямо или косвенно повлечь возникновение подобных ситуаций.

4. ФФУ и БФФ не предпримут каких-либо действий по делу Артема Милевского, противоречащих уставу и другим нормативным документам ФИФА и которые кто-либо мог бы расценить как попытку отказаться от указанных в меморандуме договоренностей.

5. Действия БФФ и ФФУ всегда были и будут направлены на теснейшее сотрудничество с ФИФА и УЕФА, на благо развития мирового, в том числе белорусского и украинского футбола. Такая взвешенная позиция ФФУ и БФФ символизирует приверженность принципам единства и солидарности всех членов ФИФА".

Подготовил к печати Антон ВИТАЛЬЕВ.

ЛІСТЫ АБ ВЕЧНАСЦІ

«Пішу табе з далёкага краю...»

Адыходзячы з зямнога жыцця, таленавітыя добрыя людзі пакідаюць тут плён здзейсненага, удзячную памяць нашчадкаў пра сябе. А яшчэ часта застаецца іхняя эпісталярная спадчына, сагрэтая непаўторнымі душэўнымі парываннямі і роздумам. Лісты, пасланыя канкрэтнаму адрасату, нярэдка не абмяжоўваюцца асабістымі ўзаемаадносінамі, а выходзяць на шырокія абсягі агульналюдскага быцця, могуць кранаць сэрца кожнага. Яны ляцяць да ўсіх нас, да тых, хто прыйдзе за намі. Яны ляцяць у вечнасць...

У 1944 годзе малады паэт, франтавы журналіст Пімен Панчанка з-пад Старой Русы перакінуты з часткамі Чырвонай Арміі ў Іран. Але экзатычная зямля не засланяе мілыя вобразы роднага краю. Вось што ён піша ў сваім вядомым "Лісце з Ірана": "Вайна параскідала воінаў-беларусаў па многіх еўрапейскіх і азіяцкіх краінах. Думаю, што мае пачуцці блізкія і тым байцам і афіцэрам — нашым землякам, — якія сёння жывуць у Берліне і Вене, у Бялградзе і Харбіне. Мы пабачылі шмат цікавага, але самым любым успамінам, самай запаветнай марай засталася для нас Беларусь. Таму мы і лічым шчаслівымі тыя хвіліны, калі пачуем, нібыта голас далёкай маці, роднае слова". Вайна коціцца на захад, Беларусь вызвалена, а яму даводзіцца быць удалечыні ад Радзімы. Таму і сумуе сэрца паэта, перакідае кладку сыноўняе любові туды, куды імкне вырай:

Ляцяць журавы за Казбек і Эльбрус,
І сэрца сціскае туга.
Сустрэне іх хутка мая Беларусь
На цёплых зялёных лугах.

Я зайздрасці к птушкам ніколі не меў —
Без крылляў мне нават ямчэй,
А зараз ад крыўды глухой анямеў
І з неба не зводжу вачэй.

З ваенных вершаў, з "Іранскага дзённіка", адкуль узяты гэтыя радкі, пачынаўся пазнейшы Панчанка, які стаў сапраўды любімым народным паэтам, чыя самабытная творчасць пазначана глыбіннай лірычнасцю, абвостраным адчуваннем дабра і зла, бескампраміснасцю, высокай меркаю ў ацэнцы з'яў, падзей, сябе і іншых. Пісаліся і лісты — шчырыя, сардэчныя, непасрэдныя, жартаўлівыя і сумныя. Вашай увазе прапануецца толькі некалькі з іх, якія адрасаваны Максіму Танку. Чытаючы лісты зараз, адчуваеш, як вольна дыхаюць яны свежасцю і глыбінёю пачуццяў: любоўю да Беларусі, да ўсяго крэўнага, роднага, апантанасцю сваім літаратурным заняткам, шчырым сяброўствам, чаго не хапае нам у сённяшнім хлуслівым, заблытаным, непрытульным жыцці, што можа стаць прыкладам для нас.

Прапануючы новую рубрыку "Лісты ў вечнасць", спадзяюся, што чытачы "Народнай волі" адгукнуцца на яе, і ў рэдакцыю пачнуць дасылацца, прыносіцца цікавыя лісты суайчыннікаў, людзей самых розных прафесій і лёсаў, якія пакінулі пра сябе на роднай зямлі добрую памяць.

Сяргей ЗАКОННІКАЎ.

Дарагі мой дружа Максім!

Пішу табе з далёкага краю, адтуль, дзе калісь Ясенін лячыў свой сум, свае раны сінімі кветкамі. Помніш яго матывы?

Дружа, мы марылі пра вялікія вандраванні па белым свеце. І вось дабрачынны лёс даў мне першую пуцёўку. Жыву на вышыні 1600 метраў над узроўнем мора. Здалёк глядзяць на мяне снегавыя верхавіны гор. Вакно маё расчынена ў сад, у якім каля дрэў ужо густа зелянее трава. Сонца грэе даволі моцна. На маіх плячах асляпляюча, як рыза, зіхцяць залатыя пагоны. Сонца сцякае па залатых гузіках высокаякаснай гімнасцёркі на наглянцаваныя хромавыя боты. Нос мой ганарыста курносіцца, шчокі надзьмуты і вочы пазіраюць з суровай пагардай на свет божы. Вось і ўвесь мой партрэт.

Захапіў я з сабой у падарожжа твой і Аркадзеў (Аркадзь Куляшоў. — **С.З.**) зборнікі, альманах "Беларусь", лісты і фотаздымкі сяброў і чарнавікі сваіх вершаў. Калі мне бывае сумна, я перачытваю вашы вершы і лісты.

Радыё прыносіць мне добрыя весці. Асабліва ўзрадавала мяне сэсія Вярхоўнага Совета СССР. І так, у нас будзе свая беларуская армія, свой нарком (дай, божа, каб Ракасоўскі), свой наркамат замежных спраў. Я даўно цябе прызначыў у дыпламаты (калі не ў самыя наркомы). Калі будзеш паслом, вазьмі мяне за першага саветніка. Я, брат, табе такое параю, што ўсе ахнуць, а ў першую чаргу ты сам.

Тут, ужо на месцы, атрымаў тваю паштоўку з віншаваннем. Дзякую, браце. Усё не голыя грудзі будуць. Адным словам, як казаў нейкі мудрэц — у чарках дна яшчэ не відаць.

Я вельмі рады, што давялося правесці з табою некалькі дзён. Прыемней жыць, калі ведаеш, што недзе па Маскве ходзіць твой добры сябра, якому (калі б ён быў жанчынай) хоць у каханні прызнавайся.

Калі я вярнуся ў Маскву (а яшчэ лепш у Мінск), то цэлы тыдзень буду расказваць табе цікавыя гісторыі. Кожны дзень мы будзем піць па дзве бутэлькі слаўнага грузінскага віна.

А пакуль што, дружа, прашу — напішы мне вялізны ліст, апішы ўсё падрабязна і самавіта.

Дзе Аркадзь? Калі ведаеш — паведамі яго адрас. Паведамі таксама адрас Алеся Кучара. Да гэтага чалавека я чамусьці адношуся з добрай сімпатыяй. Мне хацелася б, каб і ты думаў пра яго хораша. Ён разумны і сардэчны хлопец. Як ты думаеш?

Пакланіся Міхаілу Ціханавічу, Пятру і Пятрусю, Кандрату і Ілы.

Абдымаю цябе моцна.
Твой Пімен Панчанка.

6/II — 1944 г.
П.П. 37688-Д

Дарагі мой дружа Максім!

Твой ліст да 24/III — 44 г. я атрымаў 18 красавіка. Узрадаваўся надзвычайна, бо даўно не меў ніякіх вестак з радзімы. Больш ніхто з хлопцаў не піша, за што, вядома, я на іх маю вялікую крыўду. Ты не можаш уявіць, што такое сяброўскі ліст у маім становішчы. (Сказ выйшаў туманны і невыразны, але ты разумееш, пра што рэч.)

Рад за Алеся, што яму ўдалася п'еса. Я ўвесь час зудзеў, каб ён яе пісаў. Пакланіся яму і перадай маю просьбу, каб напісаў мне ён ліст. Напісаў-бы сам яму, ды не ведаю куды.

Пацісні за мяне руку Аркашу і перадай маё пажаданне, каб новая паэма была такой-жа цудоўнай, як і папярэдняя.

А ты, Максім, плюнь на пяцьсот адно і жвавей грукачы рыфмамі. Калі я прыеду, а ў цябе паэма будзе яшчэ не закончана — наламаю карак.

Твой "Рэквіем" — слаўны, хвалюючы верш. А страфа:

Як чайкі ў буру, пальцы
На клавішах-ільдзінах
То прабавалі ўзняцца,
То падалі ў глыбіны

бліскуча напісана. Тут і настрой, і пластычны вобраз, і вялікі смутак. Гэта тая першародная паэзія, да якое ўсе мы імкнемся. Прашу, дружа, і ў наступных лістах прысылаць мне новыя свае вершы. Ні газет, ні журналістаў я не атрымліваю, і што хто піша, і што дзеецца ў Беларусі не ведаю.

Большасць дзён праводжу ў камандзіроўках. Шмат бачу цікавага і экзатычнага, але напісаць пра ўсё покуль што не магу. Адну гісторыю, сведкай якое я быў, ты можаш прачытаць у "Краснай звезде" за 12 красавіка — апошняя заметка перад подпісам рэдактара.

Напісаў з дзесятак новых вершаў на паўдзённыя тутэйшыя тэмы.

Некалькі разоў ездзіў на паляванне, страляў з аўтамата, але, на жаль, нічога не забіў. І ўсё ж, дзякуючы таму, што на свеце ёсць паляўнічыя, лепшыя за мяне, — я некалькі разоў смакаваў мяса дзікага кабана, аленя, джайрана, гагары, кракоўных качак, запіваючы ўсе гэтыя смачныя рэчы чырвоным вінаградным віном. Пачаў было я значна таўсцець, але зрабілася сорамна, ды і сонца пачало мяне неміласэрдна смажыць — трохі пахуднеў.

Максім, каб ты ведаў, як я хачу ізноў трапіць у Маскву, а пасля куды-небудзь на беларускі фронт! Проста сэрца ные. Ды і маю патрэбу больш стала ўзяцца за свае творы, каб напісаць што-небудзь вялізнае, цікавае і г.д.

Цяпер адносна "прекрасного пола". Старэю, як сабака, а ўсё ніяк не натраплю на такую кракаідлу, каторая-б усхвалявала мяне ад лысіны да пятак. Так і прыходзіцца задавальняцца тым, што перападзе халасцяку часамі ад любячых паэзію. А хвалёныя тутэйшыя красуні — фантазія нейкага сляпога дзівака.

Чакаю твайго ліста.

Моцна абдымаю цябе.
Твой Пімен Панчанка.

Прывітанне Міхасю Ціханавічу, Крапіве, Глебку, Броўку, Гурскаму, Чорнаму.

18/IV — 44 г.
П.П. 37688-Д

Дарагі і любы дружа Максім!

Каторы тыдзень няма ад цябе лістоў, і я засумаваў. К таму ж, ніводнага беларускага слова, ніводнай нашай газэціны. А тут яшчэ пачынаюцца асеннія дажджы, прылятаюць гусі і качкі, і мяне ахоплівае страшэнная туга. Напішу верш — і не падабаецца.

Зрэдку развесяліць прыгода, накшталт наступнай: днямі я ездзіў на ўзбярэжжа мора да коннікаў. Месца там і цяпер гарачае, усё ў лімонах і апельсінах. На парусных чоўнах катаюцца курортнікі. І вось наважыліся тамтэйшыя таварышы праехаць за горад. Запрасілі мяне. Я згадзіўся з тэй умовай, каб далі мне каняку ціхую і ласкавую. Яны і далі. Пакуль баец трымаў яе за вуздэчку, жарабок мой стаяў смірна. Толькі я сеў на сядло — конь мой захрапеў і пайшоў па вуліцы танцаваць бокам. Пасля ўскінуў галаву ды ірвануўся нечуваным галопам. У мяне зляцела з левай нагі стрэмя — давялося схапіцца за луку. І так я ляцеў метраў трыста пад рогат тубыльцаў, аж пакуль не раззлаваўся. А калі раз'ярыўся — усё пайшло добра. Нага злавіла стрэмя, я адпусціў луку і, гікнуўшы, як дон Кіхот, рашыў памерці з чэсцю. Нёс мяне гэты шалёны конь тры кіламетры і адбіў, падла, усе мае канкрэтныя месцы. За мной ляцелі коннікі і памiралі са смеху. Яны пажартавалі і далі мне не каня, а звяругу. І хаця я на другі дзень ледзьве мог хадзіць, аўтарытэт мой вырас незвычайна. Дарэчы, назад з прагулкі я наадрэз адказаўся ехаць верхам, і мяне пасадзілі ў "віліс". З гэтай страшнай прыгоды я зрабіў вывад, што на кані ездзіць — гэта не вершыкі пісаць.

Братка, як мне абрыдала маё становішча — ты не можаш сабе ўявіць. А тут мяне палохаюць, што давядзецца паслужыць яшчэ гады са два, а мажліва і ўсё жыццё. Ну, калі-б яшчэ на фронце. Я згодзен. А тут...

І галоўнае — хочацца мне на Беларусь, чуць штодня сваю мову, пісаць вершы, паэмы і раманы, хадзіць у оперу і іграць з табой у більярд.

Раней у сэрцы цеплілася нейкая надзея. Цяпер пагасла і яна. І калі давядзецца нам сустрэцца — не ведаю.

Таму і сумна на душы, і кожны сяброўскі ліст — вялікая радасць для мяне.

Пішы, браце, часцей і даўжэй.

Чакаю абяцаных мінскіх навін.

Абдымаю і цалую цябе.
Пімен.

24 лістапада 44 г.
Паклон Любе і Максімку.
Панчанка.

Дарагі мой дружа Максім!

Стрэлка паказвае на другую гадзіну ночы. Я — дзяжурны. Карыстаюся вольным часам, каб напісаць табе ліст. Тое, што ты мне напісаў за тыдзень тры пасланні, мяне не здзівіла, а толькі ўзрадавала. Я напісаў табе не меней. Няхай гэта ўвойдзе ў традыцыю.

Кузьмы Чорнага, нашага дарагога і слаўнага чалавека і пісьменніка, вельмі шкада. Для мяне гэта была цяжкая і горкая вестка. Здаецца, ніхто яшчэ з беларускіх пісьменнікаў не дапяяў сваёй апошняй песні. Успомні, як памёр Багдановіч, як недарэчна закончылі свой шлях Цётка, Трус, Бядуля, Купала, як згарэў у маладых гадах Самуйлёнак. А цяпер Кузьма! Я ўспамінаю, як ён пры апошняй сустрэчы расказваў мне пра сваю гутарку з Панцелеймонам Кандрацьевічам (П.К.Панамарэнка — першы сакратар ЦК КПБ, начальнік Цэнтральнага штаба партызанскага руху. — **С.З.**). Чорны гаварыў з ім не пра сябе (у чым грэшны мы), а пра нашу літаратуру, пра яе лёс і шлях. Яго прадсмяротная недаконченая запіска гаворыць таксама за тое, што для Кузьмы літаратура, пісьменнікі — гэта было само жыццё.

Пазаўтраму — новы год. Віншую цябе, любы дружа, з 1945 надыходзячым! Хай будзе гэты год для цябе і тваёй сям'і шчаслівым, безхваробным, ганарарным! Жадаю табе ў новым годзе вылавіць гэтулькі вершаваных радкоў, колькі вылавяць за год нарачанскія рыбакі рыбы.

А для Любы жадаю другога сына, каб гадоў праз дзесяць у цябе было ўласнае танкавае злучэнне. 31 снежня ў 12.00 вып'ю за тваё здароўе, за здароўе сяброў і роднай Беларусі чары са тры салдацкай радасці.

Браце, прашу цябе апісаць мне будынак, які стаіць на вуліцы Берсана. Колькі там пакояў, што вы там робіце, ці праводзіце вечары, ці гуляеш ты ў більярд? Як вырашылі пісьменнікі кватэрныя справы, ці маюць яны што выпіць і закусіць? Ці працуе выдавецтва? Калі выйшлі новыя нумары часопіса "Беларусь" (я бачыў толькі першыя тры), ці нельга іх прыслаць мне?

Прашу на гэтыя пытанні даць мне грунтоўны, глыбокі і высокамастацкі адказ. (Спецыяльна ўжываю канцылярскі выраз.)

Я жыў і здароў, навін асаблівых няма. Сёе-тое ты, напэўна, ведаеш з газет.

Пішы, баця, мне часцей, не шкадуй паперы. Не забывай прысылаць новыя свае вершы.

Пакланіся ад мяне ўсім паэтам, празаікам, драматургам і крытыкам!

Прывітанне Любе і Максіму Еўгеньевічу!

Абдымаю і цалую цябе.

Пімен Панчанка.

30 снежня 1944 г.

Дарагі і любы дружа Максім!

Ад усяе душы віншую цябе з перамогай! Не мог павіншаваць раней, бо тры тыдні быў у раз'ездах. Дзень Перамогі сустрэў недалёка ад самага большага тутэйшага возера, каля чырвоных фесак. Што тварылася, ты не можаш сабе ўявіць. Афіцэры ўначы гэтулькі залпаў з пісталетаў далі, што ледзь не збілі ўсе тубыльныя зоркі. У адной часці я бачыў цікавую карту, каля якой штодня збіраліся байцы. На тэрыторыі Бельгіі, Галандыі, Даніі, Італіі былі надпісы: "Немцы капітуліравалі". А ў цэнтры Германіі нехта зрабіў такі надпіс: "А тут яшчэ трымаюцца, сволачы!" У Дзень Перамогі на гэтым месцы байцы ўткнулі тры сцяжкі саюзнікаў і напісалі: "Гітлер капут!" Само святкаванне было вельмі бурнае і радаснае. У гэты дзень я не выпіў ні кроплі гарэлкі. Праўда, праглынуў некалькі літраў добрага кіслага віна.

І так, Максіме, вайна закончана. Адразу цяжка ўявіць, што гэта значыць. Цяпер можна разабрацца ў сваіх думках і пачуццях за ўсе чатыры гады і пісаць, пісаць. Я ўжо распачаў складаваць у чамадане свой салдацкі скарб, але мяне начальства крыху расхаладзіла ("патрэбна змагацца з дэмабілізацыйнымі настроямі"). І ўсё-ж цяпер дыхаецца лягчэй, і я не трачу надзеі яшчэ ў гэтым годзе абняць цябе ў Мінску.

Мне чамусьці здаецца, што як толькі стану я цывільным чалавекам і вярнуся на радзіму, адразу пачну пісаць нейкія надзвычайна добрыя рэчы. Зараз таксама пішу і ўжо напісаў некалькі фунтаў паэзіі, але сам ужо не магу зразумець, ці добрая яна ці благая. Патрэбны вушы сяброў і іх вострыя языкі, каб я альбо задзёр, альбо апусціў нос. (Дарэчы, нос мой аблез ад тутэйшага сонца.)

Не пісаў табе (і, наогул, нікому не пісаў) па розных суб'ектыўных прычынах, якія цяпер сатлелі і развеяліся.

"Галінка і вярбінка" — слаўная рэч. Гэта верш для дзяцей (хаця і дарослыя будуць чытаць са здавальненнем). Народныя дзіцячыя забаўкі так і робяцца: адно слова чапляецца за другое і выходзіць шчыльна збіты з цікавай кампазіцыяй верш.

Калі я прыеду, мы некалі засядзем з табою і перачытаем усе вершы апошніх чатырох год: твае, мае і ўсіх нашых паэтаў. Напэўна, зробім цікавыя адкрыцці. Я не думаю, што ў бліжэйшыя дні будуць напісаны нейкія шэдэўры.

Пакуль дойдзе да цябе мой ліст — то людзі, напэўна, забудуцца на вайну.

Перадай мой паклон, прывітанне і павіншаванне Любе, Максіму Еўгеньевічу, а таксама Лынькову, Куляшову, Кучару, Глебку, Крапіве, Крысько, Броўку, Гурскаму, Бялевічу, Вольскаму і ўсім астатнім пісьменнікам.

З нецярплівасцю чакаю твайго ліста. Апішы падарожжа, як сустрэлі Перамогу, літаратурныя і бытавыя навіны і г.д.

Ці добры праект адбудовы цэнтру Мінска?

Моцна абдымаю цябе.

Твой Пімен.

16.V.1945 г. (пасля вайны).

Дарагі дружа Максім!

Здаецца, мяне лічуць такім бясцэнным вайсковым спецыялістам, што ніколі не адпусцяць з арміі. У кожным разе, страціўшы ўсе надзеі, я вырашыў ехаць у адпачынак. Заеду спачатку да маці, а ў канцы кастрычніка ці ў першыя дні лістапада прыеду ў Мінск. У маім будучым падарожжы ёсць дзве непрыемныя рэчы: дарога (будзе вельмі цяжкою ў сувязі з дэмабілізацыяй) і той дзень, калі мне трэба будзе вяртацца назад у гэту чортаву казачную краіну. А такой сілы, якая-б мяне затрымала ў Мінску, я не ведаю.

З новага прывязу дзве невялікія паэмы "Твая маладосць" і "Іспанская ноч". Што гэта за звяры — сам не ведаю. Часамі яны мне падабаюцца, а часамі хочацца знішчыць. Словам, крыху баюся за іх лёс. Амаль усе новыя вершы я паступова пасылаў у Мінск. Ёсць яшчэ штук 6—8 табе невядомых.

Прашу перадаць шаноўным выдаўцам, калі яны не выдадуць мой зборнік да майго прыезду, закладу пад Дом друку фугас і ўзарву. Няхай тады каюцца на тым свеце! Аж крыўдна: заключыў умову №1, а яны заперлі ў пыльную шуфляду вольнае паэтычнае слова і згубілі ключы. А мажліва ўжо выдалі? Тады бяру сваю пагрозу назад.

Паклон Любе, Максіму і дочкам, імён якіх я яшчэ не маю гонару ведаць.

Прывітанне ўсім пісьменнікам!

Абдымаю цябе.

Пімен Панчанка.

29 верасня 45 г.

P.S. *Напісанне захоўваецца аўтарскае, правапіс тагачасны.*

Публікацыя Ксеніі БУРУНОВАЙ.
Падрыхтоўка да друку Сяргея ЗАКОННІКАВА.

Среда, 21 июля

21
ліпень

СЕРАДА
Усх. 5.06 Зах. 21.26
Даўж. дня 16.20
Маладзік 17 ліпеня

75 гадоў з дня нараджэння В.А. Каваленкі (1929—2001), беларускага літаратуразнаўца, крытыка, празаіка, заслужанага дзеяча навукі Рэспублікі Беларусь

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 12,00, 15.00, 18.00 Новости.
07.05, 08.50 "Деловая жизнь".
07.10 "Белые одежды". Сериал.
08.35 "Социализм. Шведская модель". Видеофильм АТН.
09.10, 14.45 "Славянский базар в Витебске-2004". Дневник фестиваля.
09.20, 18.45 "Спрут". Сериал.
10.20, 20.00 "Тайны следствия". Сериал.
11.15, 17.10 "Богатые и знаменитые". Сериал.
12.20 "Нюрнбергский процесс — новая история". Видеофильм АТН.
12.35 "Атланты и кариатиды". Худ.фильм.
14.05 "На перекрестках Европы".
15.20 "Динотопия-2". Сериал.
16.05 "Остров сокровищ". Сериал.
18.15 "Кстати".
19.50 "100 шагов к Олимпу".
21.00 "Панорама".
21.40 "Специальный репортаж".
22.00 Торжественное закрытие XIII Международного фестиваля искусств "Славянский базар в Витебске-2004".

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 23.25 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05, 19.05 "Клон". Сериал.
09.55, 18.10 "Дом". Реалити-шоу.
10.40 "Не только о футболе".
11.00 "Дисней-клуб". "Мышиный дом".
16.05 "Женщины в любви". Сериал.
17.00 "Слабое звено".
20.00 "Время".
21.05 "Черный ворон". Сериал.
22.10 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
23.40 "Форганг". Сериал.

РОССИЯ

07.45, 17.05 "Бедная Настя". Сериал.
08.45 "Директория смерти". Сериал.
09.40, 23.25 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30, 21.50 "Местное время. Вести — Москва".
10.50, 19.55 "Марш Турецкого". Сериал.
16.10 "Агентство "Золотая пуля". Сериал.
18.00 "Комиссар Рекс". Сериал.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!"
22.10 "Дневник фестиваля "Славянский базар-2004".
22.20 Фестиваль "Славянский базар-2004". День России. Гала-концерт.
23.40 "Шуб-баба Люба". Комедия.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
Внимание! С 08.00 до 14.00 – техническая профилактика.
14.00, 20.00 Новости.
14.10 "Славянский базар в Витебске-2004". Гала-концерт мастеров искусств России.
16.45 "Маугли". Сериал.
17.05 "Не зевай!"
17.20 "Росчерк времени".
17.35 "Собор Парижской Богоматери". Драма.
18.20 "Между нами, женщинами".
18.40 "Покушение на ГОЭЛРО". Худ.фильм.
20.15 "Колыбельная".
20.30 "Дела семейные".
21.15 "Тайны Ниро Вульфа". Сериал.
22.05 "Красное и черное". Сериал.

НТВ

Техническая профилактика до 09.00.
16.00, 18.00 "Сегодня".
16.30 "Дикий мир: борьба за выживание".
17.35 "Протокол".
18.40 "Ледниковый период". Сериал.
19.50 "Странствие и невероятные приключения одной любви". Сериал.
21.00 "Страна и мир".
21.35 "Джейк 2.0". Сериал.
22.40 "Любовные авантюры". Сериал.

СТВ+RenTV

06.30, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.45 "Утро столицы".
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.10 "Минск и минчане".
08.15, 20.20 "Технология".
08.25, 20.35 "Автопанорама".
08.45 "Закон и криминал".
09.00 "Трансформеры". Мультфильм.
09.25 "В пасти льва". Триллер.
11.00 "Безумный мир". Док.фильм.
12.00 "Час суда".
13.00 "Белорусское народное творчество". Док.фильм.
13.50, 18.30 "NEXT-2". Сериал.
14.45 "Домик с собачкой". Сериал.
15.35 "Маска". Мультсериал.
16.00 "Веселые баксы".
16.15 "Тема дня".
16.50 "Игровой рефлекс".
17.00 "Агентство-3". Сериал.
18.15 "Здравствуйте, доктор!".
20.55 "Рыжая Соня". Приключенческий фильм.
23.10 "Проект "Отражение".
23.55 "Секретные материалы". Сериал.
00.40 "Новости СНГ".

8-Й КАНАЛ

07.00, 17.00 "Секретные материалы". Сериал.
07.50, 17.50, 19.25 "Телемагазин".
08.00 "Классика Уолта Диснея". "Пострелята". Мультфильм.
09.15 "Сокровища". Док.сериал.
09.45, 19.50 "Любовники пустыни". Сериал.
10.30, 21.05 "Чего хотят женщины". Комедия.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Богач, бедняк..." Сериал.
19.35 "К-видео" — "Топ-8".
19.40 "Доброе слово Василия Киселева".
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Пока бьется сердце". Драма.
09.15 "Как один мужик двух генералов прокормил". Мультфильм.
09.40 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00. 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Секретный фарватер". Худ.фильм.
11.35 "Сыщики века".
12.00 "Доходное место".
12.05, 23.00 "Петровка, 38".
12.25 "Деловая Москва".
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.30 "Мода non-stop".
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "АБВГДейка".
16.00 "Парижский полицейский". Сериал.
17.15 "Русский век".
18.00 "Страсти по Саломее". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "Опасность выбора". Боевик.
21.40 "Материк".
22.30 "Времечко".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.45 "Супердиск".
00.00 "По закону". Сериал.
00.55 "Синий троллейбус".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай.
Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 080 экз. Заказ № 694.